ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — Թիւ 2,662 — Կ. ՊՈԼԻՍ. 1905, ՅՈՒՆԻՍ 14 — 27 — 23 ՐԷՊԻ ԻՒ Աթ՚՚ , 1323 — 14 ՀԱԶԻՐԱՆ 1321 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

Բիւզանդիոն

ՀԱՑԱՔԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՑ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԲԻԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՐՈՊԷՆՍՈՆ ՔՐԻԶՕԷ

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շատ կարդացուած պատմուիւնն մը, սա Րոպէնսոն Քրիւզօէն, անարի գիրքը՝ մեր պատանեկութեան անգիտակից օրերուն, և ճարտար մնարդն երեսաստրատական չրջանին։ Ուրախ պարագայ մըն է անտարակոյս, որ Րոպէնսոնը, այդ քաջալա մարիկ հերոսը դժուարութեանց և վըրկանաց պայքարին, ընթերցասիրեան դասագիրքի մը նման տարածուած ըլլայ մեր հասարակութեան մէջ, ծուլացուցիչ և քնքուշ այն անհամար արատրութեանց ջով, որոնք իբր մասնորական մնունդ կ՚ընծայեն մեր երիտասարդութեան։ Րոպէնսոն Քրիւզօէն՝ կորսվի չեզոք մըն է հիւանդագին արտհանութեան դէպի առողջ և ճաշակաչարժական այն պզտուան, ուր ձեռներէցութեան, անհատական ոյժի վստահութեան և հնարագիտ կարողութեանց փարասները կ՚վառին։

Թէ ո՛վ էր Տանիէլ Տըֆօ՝ ստեղծագործողը հերոսը, և թէ ի՛նչ չրջանակներ ու երեւոյթներէ անցաւ ան, այս բոլորը առաւելն թերմ ծանօթ ըլլալու են մաքերու մէջ։ Րոպէնսոնի արկածալից կեանքին ամբողջ պատմութիւնը ցուսագին մնախօսութեան մը պէս կ՚ընդհայ մեր ականջներուն տակ, և մեզի կ՚ներկայացնէ հազուագիւտ էակի մը տիպար մը, որ բազմարիվ կողմանէ մարդկային խոչընդոտներու դէմ, իր ապրանքին ոյժովը կ՚ելլէ անոնց վրայ, և թէպէտ մերթ ընդ մերթ դառնութեան հառաչ մը կ՚բարձրանայ անոր կիսամերկ կուրծքէն, բայց անկիւ մէկ յոյսերակի գոհունակ ժպիտ ունի իր դէմքին վրայ։ Նախածնդն Ադամ անգամ, որուն համար ըսուած է թէ իսկզբան առանձինն ապրելու նեղութին մէջ, երբեք այսքան սարսափ չէ ապրած ըլլալու չէր, քանի որ Րոպէնսոն վայելքի և ընկերականութեան չրջանակէն սայթաքելով ինկաւ անմարդաբնակ վայրերու մէջ, մինչ Ադամ իր Եդեմի օրերուն միջոցին՝ չուներ նախընթաց կենցաղի մը դիտակցութիւնը։

Րոպէնսոն նոյն ինքն Անգլիացիին տիպարն է, համ ձաքնցիին, այսինքն թէ՝ splendid isolation մէջն իսկ անդողդողդ մնտալը, որ իր սեպհական միղոցներուն և կորովի նկարագրին ուժովը կ՚յաղթի յաղթող հանդիսանալ կեանքի պայքարին մէջ։ Ահաւասիկ Ճաքնցին, որ իր հայրենեաց թշնամին ընկճելու համար կ՚մանէ Մանկուիոյ կամ Զինաստանի ամայի լեռներուն մէջ, առանձինն այլ գօտեպինդ, խազարկութիւններ կ՚կատարէ իր կեանքը վտանգի դնելով, անօրինական և ծարաւին պահանջներուն տակ չի խոնարհեցներ իր վիզը։ Ահաւասիկ այս մարդը Րոպէնսոն մըն է, ինչպէս նորին Րոպէնսոն մըն է իր բարոյական ու մտաւոր կան ոյժերուն զէնքովը տգիտութեան և անարդարութեան դէմ ոգորելը։

Ու մանաւանդ անո՛ր համար Րոպէնսոնը Անգլիացիի տիպարն է, որովհետեւ անոր ամէն արարքներուն և որոշումներուն մէջ առատաձաւալ օրինապահութեան մը զգացումը կ՚տիրապետէ, և խոնդովութեան վարկեաններուն մէջ ալ անիկա չատ քիչ կ՚հետանայ իր ազգային լրջախոհութենէն և պաղարիւնէն։

Բայց մանանք, անգամ մըն ալ, Րոպէնսոն Քրիւզօէի պատմութեան մանրամասնութեանց մէջ, որոնց քաղուածքն այդքան հետաքրքրական ու հիպդեցիկ ժամանց մըն է։

Ծէ. գարուն առաջին կիսուն, Րոպէնսոն ընտանիքը կ՚ապրէր ու կ՚գործէր Հըլի մէջ. բարեբաստաբար այն տաներէներն ո՛չ ոք ծովակալ Ռոժտեսվենսքի կար, ոչ իսկ Պաղտիկի ռուս նաւատորմ, որ գար ռումբակոծել Հըլի կեանքին խազաղութիւնը։ Երեքուկէս դարեր պէտք եղան, որպէսզի Րոպէնսոնի նախնական ընտանեայքը չատ մարիկ հերոսը դժուարութեանց և ղրկանաց պայքարին, ընթերցասիրեան դասագիրքի մը նման տարածուած ըլլայ մեր հասարակութեան մէջ, ծուլացուցիչ և քնքուշ այն անհամար արատրութեանց ջով, որոնք իբր մասնորական մնունդ կ՚ըմանալին մեր երիտասարդութեան։ Րոպէնսոն Քրիւզօէն՝ կորսվի չեզոք մըն է հիւանդագին արտհանութեան դէպի առողջ և ճաշակաչարժական այն պզտուան, ուր ձեռներէցութեան, անհատական ոյժի վստահութեան և հնարագիտ կարողութեանց փարասները կ՚վառին։

Թէ ո՛վ էր Տանիէլ Տըֆօ՝ ստեղծագործողը հերոսը, և թէ ի՛նչ չրջանակներ ու երեւոյթներէ անցաւ ան, այս բոլորը առաւելն թերմ ծանօթ ըլլալու են մաքերու մէջ։ Րոպէնսոնի արկածալից կեանքին ամբողջ պատմութիւնը ցուսագին մնախօսութեան մը պէս

պանախորհրդին հիմնագրին վրայօք, որպէս զի Ֆրանսա հաւանի անոր գումարման։ Ցայտնի է որ Ֆրանսա չի կրնար յօժարիլ որ Գերմանիա յանկարծակիի բերէ զինք, դեսպանախորհրդին մէջ պահանջելով որ վերաքննութեան ենթակուի Ֆրանսայի ստորագրութիւնը կրող պայմանագիրները։ Մեր Ֆրանսացի բարեկամները պէտք է վստահութիւն ձեռք բերեն թէ դեսպանախորհրդին պաշտօնը պիտի չըլլայ վերաքննել անգլեւֆրանսական կարգադրութիւնը, կամ Սպանիոյ հետ Ֆրանսայի կնքած պայմանագիրը։ Գերմանիա տակաւին չտուաւ այնպիսի հաւաստիք մը թէ դեսպանախորհրդոյ մէջ խնդրոյ ներքեւ պիտի չձգուին Ֆրանսայի ստորագրած պայմանագիրները։

*** Գերմանիոյ կողմէ Մ. Ռուվիէի ծանուցագրին տրուելիք պատասխանին իմաստը Ֆէյնո...յի մէջ (Յնս. 23) հրատարակուեցաւ «յոյժ իրազեկ աղբիւր» քաղուելով։ Մ. Ռուվիէ նախ և առաջ պատմութիւնն ըրած էր Մարոքի հետ Ֆրանսայի նախընթաց յարաբերութեանց։ Գերման պատասխանագիրն այս մասին բան մը չըսեր։ Բայց կ'պնդէ թէ Գերմանիա ինքզինք ձեռնհաս չի զգար Մարոքի դեսպանախորհրդին բանակցութիւնները կանխաւ կրճատելու, Ֆրանսայի հետ համաձայնութեամբ։ Գերմանիա միտքը դրած է դեսպանախորհրդին ներկայ ըլլալ՝ համահաւասար կերպով Ֆրանսայի և միւս Տէրութեանց հետ, որք մասնակցեր էին 1880ի Մատրիտի դեսպանախորհրդին։ Գերմանիա կ'յիշեցնէ թէ Մարոքի Էմիրն է դեսպանախորհրդոյ հրաւիրագիրը ղրկողն և ոչ թէ Գերման Կայսրը։ Գերմանիա իր վրայ չառներ միւս Տէրութեանց անուամբ նախավճիռ որոշումներ տալ դեսպանախորհրդոյ նկատմամբ, կամ որոշել թէ ո՛ր խնդիրներ պէտք է վիճաբանուին և ո՛ր խնդիրներ դուրս թողուին օրակարգէն։ Դեսպանախորհուրդն աւելի մեծ հեղինակութիւն կ'ունենայ եթէ Եւրոպայի որոշումները տրուին ազատօրէն և անկաշկանդ հիմնագրի մը համեմատ։ Երբ կարգը գայ Մարոքի մէջ ապահովութեան խնդրոյն, Գերմանիա պիտի առաջարկէ որ յատուկ պաշտօն մը տրուի Ֆրանսայի՝ Մարոքի այն մասին մէջ որ կից է Ալճերիոյ։ Մարոքի ուրիշ կողմերուն համար ալ նմանօրինակ կարգապահական պաշտօն կրնայ տրուիլ ուրիշ Տէրութեան մը, օրինակի համար Սպանիոյ։ Դպրոցներու, մաքսատուններու և ձեւահանգիստներու մասին, Գերմանիա կ'ըսէ թէ արդար բաշխում մը պէտք է ըլլայ Տէրութեանց մէջ, առանց ազգային եսասիրութեան։ Բայց ասոնք հարեւանցի թելադրումներ են լոկ, զի Գերմանիոյ հիմնական պահանջումն այս է որ դեսպանախորհուրդն ազատ ու անկաշկանդ պէտք է ըլլայ, որոշելու Մարոքի վերաբերեալ ամէն բան։ Մասնաւոր համաձայնութիւններ և կանխարգել որոշումներ ու կարգադրութիւններ ըլլալու չեն որք կրճատեն և արգիլեն դեսպանախորհրդին խաղաղաւէտ և քաղաքակրթիչ աշխատութիւնը։

*** Թայմզ իր նոյն օրուան Խմբագրականին մէջ իրաւունք կուտայ Ֆրանսայի պահանջման թէ դեսպանախորհուրդը մտնելէ առաջ պէտք է գիտնայ թէ ի՛նչ բանի համար է, և ապահովութիւն պէտք է ձեռք բերէ թէ Ֆրանսայի արդէն կնքած պայմանագիրները խնդրոյ տակ պիտի չձգուին հոն։ Թայմզ կ'գանգատի գերման անձնաւորութեանց ոմանց կողմէ և Գերմանիայէն ներշնչուած թերթերու կողմէ Անգլիոյ դէմ եղած յարձակումներուն համար, իբր թէ Անգլիա դեսպանախորհուրդը մերժելով Ֆրանսան և Գերմանիան իրարու դէմ գրգռել կ'ուզէ եղեր, մինչդեռ այդ մերժումով Անգլիա պարզապէս հաւատարիմ մնաց անցեալ տարի Ֆրանսայի հետ կնքած պայմանագրին, ինչպէս Ֆրանսա հաւատարիմ մնացած էր Աֆրիկէի ուրիշ մասերուն վրայ Անգլիոյ հետ կնքած պայմանագրին։ Հիմակ ալ Անգլիա ծանոյց թէ իր բոլոր փափաքն է Ֆրանսայի գործը դիւրացնել, և եթէ Ֆրանսա ընդունի դեսպանախորհուրդը, Անգլիա ալ պատրաստ է։ «Ֆրանսական հանրային կարծիքը կռահեց Ֆրանսան և Անգլիան իրարու հետ գժտեցնել միտող գերմանական հնարքն և հիմակ իրաւամբ ընդդիմամբ կ'նայի անոր հեղինակներուն։ Ֆրանսա, իր բնական ուշիմութեամբ, հասկցաւ, ինչպէս որ մենք Անգլիոյ մէջ արդէն հասկցեր էինք, թէ այս հնարքը Մարոքէն շատ աւելի անդին կ'ձգտէր, և նպատակ ունէր բոլորովին փոխել տալ Ֆրանսայի արտաքին աշխարհավարութիւնը։ Ֆրանսա այժմ դիւանագիտական զօրաւոր դիրք մը բռնած է։ Հրաւէր կարդաց Գերմանիոյ որ իր բուն դիտումը յայտնէ բացորոշ, և եթէ Գերմանիա յապաղեցնէ իր պատասխանը, բոլոր աշխարհ այս հետեւութիւնը պիտի հանէ թէ անկեղծութեամբ չէ գործեր մինչեւ ցարդ։ Գերմանիա երբեք չբացատրեց Մարոքի խնդրոյն մէջ իր ընթացքին հիմնովին փոփոխման շարժառիթը, թէ ինչպէս եղաւ որ անցեալ տարի Նօրտ Տեօյչէ Ալլկէմայնէ Զայթունկ և կոմս Պիւլով յայտարարեցին թէ Մարոքի համար Անգլիոյ և Սպանիոյ հետ Ֆրանսայի կնքած պայմանագիրները չեն դպիր Գերմանիոյ շահերուն, և այս տարի բոլորովին հակառակը կ'պնդեն։ Ի՞նչ է այս փոփոխման պատճառը։ Հիմա ժամանակ է որ Գերմանիա որոշ պատասխան մը տայ այս հարցման։ Եթէ Գերմանիա իրօք կ'բաղձայ արդար և բանաւոր կարգադրութեան մը, բանակցութեանց ընթացքին մէջ մեր Ֆրանսացի բարեկամք վերստին առիթ պիտի ունենան տեսնելու թէ ո՛րչափ անկեղծօրէն փափաքող ենք Ֆրանսայի կամքին համեմատ շարժելու։ Բայց եթէ Գերմանիա այնպիսի տարապայման գաղափարներու կ'ծառայէ, ինչպէս կ'երեւի Ֆէյնո...յի հրատարակութենէն (տեսէ՛ք վերեւ,) Մարոքի գործին առթիւ միջազգային գժտութիւն յառաջ բերելու իր փորձը պիտի վերադառնայ իրեն։ Ցամենայն դէպս, ո՛չ Ֆրանսա, ո՛չ Անգլիա, ո՛չ ալ ուրիշ երկիրներ դիւրաւ պիտի չմոռնան այն մեթոտներն որոց դիմելու պէտք տեսաւ Գերմանիա՝ իր դիտումներն յառաջ անցընելու ջանքով, մեթոտներ որք այժմ երեւան ելած են այլ եւս, ու փառաւոր պարտութիւն մը չպիտի կրնան թողուլ միտքերու մէջ, և վստահութիւն պիտի չներշնչեն Ֆրանսայէն զատ նաեւ ուրիշ երկիրներու հանդէպ Գերմանիոյ ապագայ քաղաքական առնչութեանց նկատմամբ։» (The Times, Յունիս 23.)

*** Թան յօդուած մը հրատարակելով իր Յունիս 23ի թիւին մէջ, կ'ըսէ.—«Երբ բանակցութիւնք կ'կատարուին առանց կանխակալ կարծիքի, պէտք է պարզ խօսիլ և բառերու հետ չխաղալ։ Մարոք հրաւիրեց տէրութիւններն որ դեսպանախորհուրդ մը գումարուի, լաւ. բայց Մարոք Գերմանիոյ դրդումով գործեց։ Հետեւաբար, դիտում մը կար, երբ կ'ըսուէր. «Գերմանիա գործ չունի այս բոլոր անցած դարձածին մէջ, պէտք է դեսպանախորհուրդին սպասել։ Պէտք է թողուլ որ իրաց ընթացքը շարունակուի։» Բոլոր այս խնդրոյն մէջ ֆրանքագերման դժուարութիւն մը կայ, և ոչ այլ ինչ։ Հետեւաբար, լաւ և տրամաբանական կ'ըլլայ, երբ նախ և առաջ լուծուի այս դժուարութիւնը։ Մէկ քանի թերթեր, ի Բարիզ և ի Պերլին, շատ յառաջ գացին, և ելան յայտարարելու թէ ի՛նչ է երկու կողմերու ալ պահանջումը։ Այսպէս ներկայացուած պահանջումներու անհամաձայնութենէն յառաջ եկած մտահոգութիւնը անարդարանալի կ'թուի։ Ճշմարտութիւնն այն է որ ցարդ յայտնի չեն երկու կողմերու պահանջումները, քանի որ պաշտօնապէս չեն ներկայացուած։ Թերեւս խնդրոյն փութով կարգադրմանը փափաքող անձինք վշտանան այսպէս ըլլալուն համար։ Մենք համամիտ չենք իրենց, և այնպէս կ'կարծենք թէ անհրաժեշտ է բանակցութեան մտնելէ առաջ խօսակցիլ և խնդիրը լաւ ծեծել։ Լաւ բան կ'ըլլայ, նոյն իսկ, խօսիլ և բան մ'իսկ չյայտնել, զի սպասում և ձգտում շատ հեղ միասին կ'ընթանան։ Սքանչելի բան է խօսիլ սխալ մեկնութիւններու առաջքն առնելու, սխալները ցրուելու համար, և անծանօթ մնացած քաղաքականութեան մը իր ճշգրիտ արժէքը տալու համար։ Ֆրանսական կառավարութիւնը գրաւոր վաւերաթուղթի մը ձեւը տալով իր խօսքերուն, ապացուցած իր անկեղծութիւնը, և ցոյց տուաւ թէ ինք վստահ է իր փաստերուն վաւերականութեանը վրայ։ Սկզբամբ չմերժելով դեսպանախորհուրդ գումարելու խնդիրը, ցոյց տուաւ միւս կողմէ թէ հաշտարար ոգի կ'սածէ ինք։ Չենք կարծեր որ Պերլինի մէջ ի նկատ չառնուին այս երկու կէտերը։ Գերման դիւանագիտութիւնն հաստատեց թէ հաշտարար ոգի մը ցոյց պիտի տայ Մ. Ռուվիէի հետ կատարուած բանակցութեանց մէջ։ Ժամանակ է որ գերման դիւանագիտութիւնն ի գործ դնէ իր խոստումը։ Ֆրանսա քայլ մը առաջ անցաւ, հիմա Գերմանիոյ կ'իյնայ փոխադարձաբար նոյն ոգին ցոյց տալ մեզ հանդէպ։ Երէկ իրիկուան ծանուցագիրը բան մը կ'աւելցնէ Ֆրանսայի «պահանջ»ին կողմը։ Բանակցութեանց սկսելէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, Պերլինի մէջ առիթ ունեցան հաստատելու թէ ի սկզբան տրուած հաւաստիքները պարապ խօսքեր չէին։ Այս խնդիրը, որ հաւասարապէս կարեւոր է ֆրանքագերման ապագայ յարաբերութեանց և Մարոքի խնդրոյն կարգադրման համար, չպիտի վրիպի գերման վարչապետին ուշադրութենէն։»

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

(«Թան»ի Պերլինի Թղթակցէն.)

«Քիլի շաբաթը» Պերլինի ընկերութեան մէջ օրուան խօսակցութեան նիւթն է, և կայսեր ներկայութիւնն այն ամենուն ուշադրութիւնը կ'գրաւէ որ կրնան ներկայ ըլլալ նաւային մեծ մրցախաղին. Գերմանք կ'ուզեն այս մրցախաղը Անգլիական նաւային մեծ մրցախաղերու բարձրութեան հասցնել։ Ամէն խօսակցութեանց մէջ նաւային մրցախաղերու վրայ կ'դառնայ խօսքն և բարեբախտաբար վայրկեան մը ամէնուն ուշադրութիւնը դարձած է Մարոքի խնդրոյն վրայէն։ Պատերազմի ամէն վտանգ անցած է, կարելի է նոյն իսկ ըսել թէ գերմանացիք միտքերնուն չեն անցըներ պատերազմիլ, այն օրէն ի վեր որ Մ. Տէլքասէ հրաժարեցաւ, և երբ Ֆրանսացիք յուզուեցան, տագնապալից վայրկեանն անցած էր արդէն։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ այսպէս կ'ըսեն։ Պատերազմ արդէն Բարիզի մէջ կարծուածին չափ անմիջական բան մը պիտի չըլլար, և Բարիզի մէջ մեծ եղաւ յուզումը, զի խաղաղական երազներու արբշռութենէն վերջ, ջղային ընդոստ զարթում մը յառաջ եկաւ։ Գերմանիա չէր փափաքեր պատերազմ, բայց պատրաստ էր դէմ դնելու իր քաղաքականութեան բոլոր հետեւանքներուն։ Դանճէրի խնդրէն առաջ արդէն ի նկատ առած էր իր ցամաքային ու նաւային ոյժերը, և եթէ Մ. Տէլքասէի քաղաքականութիւնն յաղթանակէր, Գերմանիա պատրաստուած էր ամէն միջոցներով պաշտպանելու կայսեր քաղաքականութիւնը։ Գերման վարչապետութեան ծանօթ էր Ֆրանսայի խաղաղասիրական զգացումները, և յոյս ունէր թէ տագնապը պիտի վերջանայ առանց բիրտ ոյժի դիմելու։ Քանի մը շաբաթէ ի վեր յայտնի ճիգ մը կար խորտակելու այն խոչընդոտները, որոցմով Մ. Տէլքասէ կ'փորձէր անզմել Գերմանիան, բայց առիթ մը կ'փնտռուէր որ Գերմանիա ամէն նպաստաւոր պարագայ իր ձեռքն առնէ։ Երկար ատենէ ի վեր սա գաղափարը կար թէ վճռական միջոցի մը պէտք էր դիմել՝ ցոյց տալու համար որ Գերմանիա չուզեր որ մէկդի ձգուի։ Գերմանիոյ մէջ կ'ըսուի թէ երբ երկու դրացի թիւրիմացութիւններով իրարմէ բաժնուած են, և երբ թիւրիմացութիւններն հետզհետէ սուր հանգամանք մը կ'ստանան ցարչափ հիննան, լաւագոյն միջոցն է պայքարն սկսիլ, և բացատրութիւններ տալէ առաջ ցոյց տալ թէ ատիկա ընդդէմ վտանգ է իր ոյժին։ Քաղաքականութիւնն ալ այս դրութիւնն ընդունեց. բռունցքի զօրաւոր հարուած մը տուաւ սեղանին, ու ըսաւ. «Հիմա խօսինք»։ Ֆրանսա նախ զարմացաւ, յանկարծակիի եկաւ, բայց չուշացաւ հանդարտեցաւ, և պատասխանեց. «Շա՛տ լաւ, խօսինք։» Եթէ վարիչ աշխարհին մէջ այս արդիւնքը կ'ակնկալուէր, և եթէ Գերման ամբողջ ազգն ու կառավարութիւնն ուրախ էին այս մասին, այլ հանրութիւնը դեռ կ'զարմանայ այն յարաբերական պաղարիւնութեան վրայ զոր ցոյց տուին Ֆրանսացիք՝ կացութեան հանդէպ։ Գերմանացւոց մեծագոյն մասին համար զաղղիացին անանկ մարդ մ'է, որուն համար աշխարհ կ'վերջանայ Բարիզի շըրջապատին մօտ, կռուարար աքաղաղի մը չափ բարկացող է, և որուն ծայրայեղ հայրենամոլութիւնը պատրաստ է միշտ աղաղակելու. «Ի Պերլի՛ն»։ Բայց ասոր, պէտք է գիտնալ թէ գերման մամուլն երկար ատենէ ի վեր բան մը չըրաւ այս սխալը ցրուելու համար. ընդհակառակն աւելի եւս արմատացուց զայն, քանի որ ինքն ալ կարծակից կ'գտնուէր հանրութեան։ Այս վերջին շաբաթներուն մէջ, թերթերն ալ իրենց ընթերցողներուն պէս զարմացած կ'թուէին թէ Բարիզի մէջ խնդիրներն ի'նչպէս տրամաբանօրէն և խելացութեամբ կ'քննուէին, և հակառակ տեսնելի ջղայնութեան մը, նախարար մը կ'զոհուէր խաղաղութեան սիրոյն։ Այսօր ալ Պերլինի մէջ այսպէս կ'ըսեն.«Ֆրանսացիք աշխարհիս ամէնէն իմաստուն մարդիկն են։» Այսօր ամէն ոք համոզուած է հոս թէ Ֆրանսա որոշած է ո և է արկածախնդրութեան չզոհել խաղաղութիւնը, և արդէն բաւական է ինքզինք ճանչցնել տալ իրական արժէքով, նոյն իսկ բան մը զոհելով։ Երբ գերման ժողովուրդն համոզուի այս ճշմարտութեան, և երբ գաղափարներու ընթացքն յատկանշող դանդաղութեամբ, ընտելանայ բոլորովին նոր այն համոզման թէ Ֆրանսա խաղաղասէր է, առանց թշնամական ո և է կանխակալ կարծիքի, իր մեթոտիկ միտքն անհրաժեշտաբար պէս դուրս պիտի հանէ իրեն համար գործնական հետեւանքներ՝ խաղաղասիրական այս զգացումներէն։ Գերման զինուորականները թող ֆրանսական վտանգին տեղ ըղձեն անգլիական վտանգին ուրուականը, հոխորտելու համար խաղաղասիրութեան զգացումին, որ լոկ ֆրանսական ապրանք մը չէ այլ եւս։» (Le Temps, Յնս. 21.)

*** Գերման Ֆօզիշէ Ցայթունկ լրագիրը կ'գրէ. — «Անկարելի է որ գերման ժողովուրդը պատերազմի բռնուի Մարոքի խնդրոյն համար, և բաց ի այս խնդրէն, չկայ ուրիշ խնդիր մը որ կարենայ իրարու թշնամի ընել գերմանացիներն ու ֆրանսացիները, որք նոյն զարգացումն և նոյն փափաքներն ունին։ Դիւանագիտութիւնը կրնայ կրակի հետ խաղալ զուգուն խորհրդածութիւններու և կործեցնել ծանուցագիրներու մէջ. արեւմտեան Եւրոպայի ժողովուրդները խաղաղութիւն կ'ուզեն, և պիտի կրնան խաղաղութիւնը պահպանել։»

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Օտար ջուրերու մէջ գտնուած գերման մարտանաւերն ասկէ եաքն անգլիական նաւատորմին պէս, թեթեւ ու անջատ նաւատորմիններու պիտի վերածուին, և ուղղակի Պերլինէ պիտի ընդունին իրենց հրահանգները։ Այսպէս՝ Խաղաղական և Հնդկական Ովկիաններուն մէջ զատ զատ նաւատորմիններ պիտի կազմուին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՃԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Բեգերսպուրկէն Յունիս 22 թուով կ'հեռագրեն առ Թայմզ. — Կունշուլինէն հեռագիր մ'ստացած է Ռոյթըրի Սըլկ, որուն համաձայն Ճարոնցիք յառաջ կ'խաղան բովանդակ ռազմային գծին վրայ։ Բեգերսպուրկի զինուորական հեղինակաւորութիւններն այլեւս չեն տարակուսիր թէ Մարշալ Օեամա վերջնականապէս յարձակողականի ձեռնարկած է։ Խնդիրը սա է թէ Լինիեւիչ ի՛նչ պիտի ընէ։ Երկու ծանր վտանգներ կ'սպառնան իրեն. Նախ՝ իր աջ թեւին եարն անցնիլ կ'սպառնան Ճարոնցիք. երկրորդ՝ իր ձախ թեւը չըջապատել։ Այս վերջին վտանգին նկատմամբ Ռուսք ցոյց տուին թէ անկարող են բան մ'ընելու. հետեւաբար, եթէ Լինիեւիչ չանսայ խոհեմութեան պատուէրներուն և չնահանջէ, կա՛մ պիտի ստիպուի ռուս բանակ մը ղրկել Մոնկոլիա և Ճարոններուն դէմ փոխադարձ կողմնակի շարժում մը փորձել (ինչպէս այլեւայլ նշաններ ցոյց կուտան արդէն թէ այսպէս պիտի ընէ), և կամ թէ պիտի հարկադրուի վտանգել իր Կունշուլինի և Շանկչունի ամրութեանց վրայ։ Բայց երկու պարագային ալ Լինիեւիչի դիրքը, նոյն իսկ հիմա, եթէ ոչ յուսահատօրէն, գոնէ ծանրապէս վտանգուած է, և եթէ երբէք ռուս բանակը փութով Խարպին չքաշուի, նոր աղէտք մ'անխուսափելի է։ Ռուս ականաւոր զինուորական քննադատ մը կ'գրէ թէ Օեամա ձախէն ալ առաջխաղացման հիանալի ծրագիր մ'ի գործ կ'դնէ։ Ամէնէն առաջ Զօր. Նոկի էր որ ճարոնական ձախ թեւով դէպ հիւսիս յառաջ խաղաց. յետոյ կեդրոնէն Օքու և Քուրոքի յառաջ գացին. վերջապէս Քավամուրա աջ թեւն առնելով եկաւ, մինչ Նօծըի բանակը պահեստի համար կ'մնայ դեռ իր տեղը։ Զօր. Նոկի իր առաջին շարժումներով նուաճեց Միչէնքոյի, որ Քուրոպադքինի յառաջապահներուն աջ թեւն կ'հրամայէ։ Այս գործին մէջ ճարոնական հեծելազօրքը արտասովոր կարգի կորով ցոյց տուաւ։ Ռուսաց ձախ թեւը ռազմային շատ աւելի ծանր վտանգի մը ենթարկուած է Քավաքամայի բանակէն, որ Քորէայէն դէպ յառաջ կ'խաղայ։ Երբ Միչէնքոյի բանակը յանկարծակիի եկաւ, Մոնկոլեան հողի վրայ կ'գտնուէր, քանի որ Լիաօեանկ Վաքինկը իբր Մոնկոլեան երկիր նշանակուած է նոյն իսկ Ընդհանուր Սպայակոյտի քարտէսին մէջ։ Հետեւաբար այդ կէտը արտաքին գործոց պաշտօնարանին գծած նոր սահմանագծէն 20 մղոն անդին է։ Այս պարագաներուն տակ Ճարոնցիք պատճառ չունին Մոնկոլիոյ մէջ անգործ մնալու, և հաւանօրէն կատարելապէս պիտի օգտուին Ռուսաց օրինակէն։ Զօր. Նոկիի բանակն ամենայն հաւանականութեամբ Տուն Լիաօ գետն ի վեր պիտի ելլէ, սպառնալով Խարպինը հաղորդակցութենէ կտրել։ Զօր. Օքու սովորականին պէս իր ոյժերը պիտի կեդրոնացնէ երկաթուղւոյ գծերուն վրայ, իսկ Քուրոքի և Քավամուրա Բիրինի հարաւակողմի լեռներուն մէջ պիտի գործեն։ Երբ Քաուլպարսի բանակը Քուրոպադքինէն բաժնուի, Օքու և Նօծը դէմ պիտի ելլեն Քուրոպադքինի, իսկ Քուրոքի և Քավամուրա՝ Զօր. Պադիանօֆի դէմ։ Ռուսք որ արդէն թուական առաւելութիւն չունէին, այսպէս անկարող պիտի դառնան։ Զօր. Հօլէկովս որ մէկ ամիսէն 100,000 զօրքով Օմօզօ պիտի հասնի, պիտի կարենայ ձեռք ձեռքի տալ Նոկիի հետ. Զօր. Լինիեւիչ եռեւէն։ — Աւստրիկ այսպէս կ'խօսի ռուս զինուորական քննադատը, բայց այնպէս կ'երեւայ թէ Լինիեւիչ և Քուրոպադքին տարբեր համոզում գոյացուցած են. հետեւաբար ամէն պատճառ ունինք ենթադրելու որ նոր աղէտք մը պիտի ծագի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ.—Բեգերսպուրկէն Յունիս 22 թուով կ'հեռագրեն առ Թայմզ.—Այսօր, կայսերական հրամանագրով ջնջուեցան Ծ. Արեւելքի Փոխարքայութիւնն և Մայրագոյն Արեւելեան Ցանձնաժողովը, որուն գործէ քաշուելուն շատոնց կ'սպասուէր արդէն։ Այս կարգադրութիւնը գոհ թողած է Ռուսաց սոսուար մեծամասնութիւնը, որ անխոհեմ ընթացքին հեռաւոր Ցանձնաժողովը պատասխանատու ճանչցած էր պատերազմին փութթացման։

*** Մոսկուայի պահպանողականները Զօր. Քուրոպադքինի հեռագիր մը ղըրկելով շնորհակալութիւն յայտնեցին որ հաշտութեան դէմ կ'խօսի։ Յունիս 29ին Մոսկուայի մէջ նոր զօրահանութիւն պիտի ըլլայ։

ԼՈՒՐԵՐ ՌԱԶՄԱԴԱՇՏԷՆ.—Տէյլի Թէլէկրաֆի Թօքիոյի թղթակիցը Յունիս 21 թուով կ'հեռագրէ.—Թերթիդ Մօճիի մասնաւոր թղթակցէն հետեւեալ հեռագիրն ստացայ։Յունիս 21 թուակիր.—«Այս պահուս զինուորական գործողութիւնք յառաջ չեն տարուիր հեղեղամման անձրեւներուն պատճառաւ։ Մանչուրիոյ դաշտերն ողողուած են, և փոխադրութիւնք գրեթէ անկարելի դարձած են։ Այլ սակայն Ճարոնցիք աւելի նպաստաւոր կացութեան մէջ կ'գտնուին, քան Ռուսերը, որք ծանրաշարժ ու ամրաշէն փոխադրասայլեր ունին, մինչ ճարոնականները թեթեւ են և իրենց հետեւակազօրքն ալ անպարտելի կը մնայ։ Ամէնէն աւելի Զօր. Միչէնքոյի Խազախները, որոնցմէ անքան բան կ'ըսպասուէր, դժբախտութեանց ենթարկուած են։ Հակառակ անոր որ Յունիս 16էն ի վեր մեծաքանակ նոր ոյժեր ստացան, նորէն անկարող են ճարոնական փորձառու և ճարպիկ հետեւակազօրաց դէմ գործ մը տեսնելու։ Այժմ Խազախներն այլեւս Ճարոնցիներուն շատ չեն մօտենար։ Գետերն յորդած ըլլալով Խազախագունդ մը չկըրցաւ նահանջել, և բնջինջ եղաւ։ Ռուսք այժմ նոր ոյժեր կ'ղրկեն իրենց կորեւոր ամրացեալ դիրքերուն։ Բայց չեն կրնար պաշար ղրկել իրենց յառաջապահներուն։ Բացօթեայ չտեղարաններն ալ լաւ պաշտպանուած չեն։ Զօր. Լինիեւիչ մեծ յոյս դրած էր Խազախներուն վրայ, (լրատուութեանց համար) բայց հիմա հասկցաւ որ յոյսն ի դերեւ ելած է։»

*** Մեսնոյն թղթակիցն հետեւեալը կը հեռագրէ յունիս 22 թուով. — Դիէլինկի գլխաւոր կամուրջը, ինչպէս նաեւ ուրիշ կամուրջներ մէկ քանի օր առաջ ամբողջովին նորոգուեցան և այժմ մինչեւ Շանկդու ո և է արգելք չկայ։ Ճարոնցի ճարտարագէտներն հիանալի յարատեւութեամբ և ճարտարութեամբ գործեցին։ Թէպէտ հեռագիր մը ծանոյց թէ Զօր. Լինիեւիչ լքեց իր առաջին պաշտպանողական գիծը, բայց ատիկա չի նշանակեր թէ Բիրինն և Շանկչունը թողուց։ Հեռագիրը կ'ակնարկէր իր յառաջապահ դիրքերուն։ Այնպէս կ'երեւայ թէ Ռուսք յամառ դիմադրութիւն մը չպիտի կարենան ընել։ Ամէն պարագայի մէջ սա որոշ է թէ Զօր.Լինիեւիչ շատ մը յառաջացեալ դիրքերէ կը նահանջէ, կամաց կամաց ամրանալու համար Բիրինի և Շանկչունի մէջ։ Լինիեւիչ կ'յուսայ մ'և նոյն ատեն օգնական նոր ոյժեր ստանալ։ Կ'կարծուի թէ վճռական ճակատամարտը պիտի մղէ Բիրին և Շանկչուն գծին վրայ։ Միւս կողմէ, Ճարոնցիք կարեւորութիւն չեն ընծայեր այս պարագաներուն, այլ թշնամիին յառաջապահ դիրքերուն դէմ յարձակողականի սկսելով պիտի յառաջ խաղան դէպ հիւսիս։ Ճարոնի զինուորական հիւանդանոցներուն մէջ 40,000 հիւանդ և վիրաւոր կայ։

*** Թայմզի Յունիս 23ին պաշտօնական տեղեկագիր կ'հեռագրուի.—Յունիս 21ին, 1000 հոգիի չափ ռուս հետեւակազօրք, Եննկչանկի մօտ յարձակեցաւ Ճարոնցի պահակներուն վրայ, որք եռ քաշուեցան և Վանդամփուղանի հարաւ. արեւելեան կողմէն 10 մղոն հեռու գտնուող Հայնկիանշան հասած ատեննին, ճարոնական զօրքերն եռ մղեցին և հալածեցին Ռուսերը, ծանր կորուստներ պատճառելով անոնց։ Ճարոնցիք որ Յունիս 19ին գրաւած էին Եանկմուլինսուն, քիչ եաքը Վայուանհունէնի մէջ աւարտեցին իրենց յանձնուած պաշտօնն և վերադարձան։ Երեք վաշտ, չորս հեծելագունդէ և 12 թնդանօթէ բաղկացեալ թշնամի զօրագունդ մը արեւելեան կողմէն յառաջացաւ Բիրին տանող ճամբուն վրայ և դէպ հարաւ ուղղուեցաւ։ Յունիս 21ին կէս օրէ կէս ժամ առաջ թշնամւոյն հետեւակազօրքը առկաւերեցաւ Շաբէնկանի և Լիլիդունի միջեւ գտնուող բարձունքներուն վրայ, մինչ թշնամւոյն հրետանին Լիէնղօնպնըի բարձանց վրայ դիրք բռնելով ռմբակոծեց Նանչէնդանի հիւսիսային բարձունքները։ Մէկ քանի ժամ տեւող կռիւէ մը եաք, Ճարոնցիք գրոհ տուին այդ բարձունքներուն վրայ, ամբողջապէս եռ մղեցին թշնամին և գրաւեցին բարձունքները, և հալածեցին թշնամին։ Անկէ ի վեր կացութիւնն անփոփոխ է։

*** Բեգերսպուրկի Հեռագրական Գործակալութիւնը Կունշուլինէ կ'հեռագրէ որ բացարձակապէս անհիմն է Տէյլի Թէլէկրաֆի Թօքիոյէ ստացած այն լուրը թէ Ճարոնցիք ամէն կողմէ պաշարած են Լինիեւիչի բանակը։ Ճարոնցիք Ռուսաց հարաւային ճակատին ամբողջ գծին առջեւ կեցած են. Ռուսերը թշնամւոյն դէմ առ դէմ, աչք աչքի յառած կ'հսկեն անոր ամէն շարժումներուն։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ. — «Երկրային պաշտպանութեան խորհուրդ» մը կազմուեցաւ Բեգերսպուրկի մէջ Մեծ դուքս Նիքօլա Նիքօլայեւիչի նախագահութեամբ, որուն պիտի անդամակցին Պատերազմական և Ծովային Նախարարները, Ընդհ. Սպայակոյտին պետը, Ծովային Սպայակոյտին պետը, և բանակին ընդհ. քննիչը։ Այս խորհուրդը միջոցներ ձեռք պիտի առնէ Ռուսիոյ քաղաքական պարտաւորութեանց համապատասխան կերպով զինուորական վիճակն ալ զարգացնելու, ի դէպ պատերազմի զինուորական և նաւային գործոց պաշտօնատուններուն կողմէ ներկայացուած ծրագիրներուն վրայ խորհրդակցելու, երկրին պաշտպանութեան համար դրուած ո... որոշումներուն գործադրութեան հսկելու և ասոր վերաբերեալ խնդրոց մէջ կարծեաց տարբերութեան ատեն իր որոշումը տալու։

ՉԻՆՈՒ ՆՈՐ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Ճարոնի կառավարութիւնը յանձն առած է Չինաստանի համար նոր նաւատորմ մը շինել և սպաներն ու նաւազները մարզել։ Մօտ ատենէն ճարոնական նաւարանէ մը ծով պիտի իջնցուի յածանաւ մը, որ Չինու կառավարութեան յանձնարարութեամբ շինուած էր։

ՃԱՐՈՆՑԻՔ Ի ՔՈՐԷԱ.—Տէյլի Թէլէկրաֆի պատերազմական մասնաւոր թղթակից Մ. Մօղծօ, որ Քորէայի մէջ հիւսիսէն հարաւ քննական պտոյտ մը կատարելէ վերջ Թօքիօ դարձաւ, հետեւեալ կերպով կ'նկարագրէ Ճարոնի կատարած բարենորոգումները.— Ֆուզանէն Սէուլ երկաթուղւոյ գիծը 1904ին ամբողջացաւ, և 1905 յունուար 1ին բացուեցաւ ուղեւորաց և վաճառքի փոխադրութեան համար։ Ամբողջ երկայնութիւնն է 274 անգլիական մղոն։ Բոլոր կամուրջներն առ այժմ փայտէ շինուած են, տակաւ անոնց տեղը պիտի դրուին պողպատէ կամուրջներ, որք այժմ շինուելու վրայ են։ Քառասունեց ստորերկրեայ ուղիներ ալ բացուած են։ Սէուլէն Նոր Վիժու երկարող զինուորական երկաթուղին ալ գրեթէ աւարտած է։ Առ այժմ վաճառք կրնայ փոխադրել. իսկ մասնաւոր արտօնութիւն ունեցող անձեր ալ կրնան ճամբորդել այդ գծին վրայ։ Ի բաց առեալ Շէյլինքօ և Դայնէքօ, բոլոր գետերուն վրայ ալ առժամեայ փայտեղէն կամուրջներ ձգուած են։ Ֆուզանէն Վիժու ամբողջ գծին վրայ ինսուն թիւնէլներ կառուցուած են։ Ուրիշ այլ և այլ կէտերու վրայ ալ երկաթուղւոյ գիծեր շինուած են։ Ճարոնական կառավարութիւնը Քորէայի հեռագրական, հեռաձայնական և թղթատարական վարչութիւններն ալ ձեռք առած է։ Թօքիոյի Դահլիճը խորհրդականներ անուանեց Քորէայի կառավարութեան. իսկ Զօր. Նօծը, (ռազմադաշտի Նօծըն չէ այս) Քորէայի բանակին հրամանատարութիւնն ստանձնած է։ Բոլոր այս ճարոնական պաշտօնատարներն հիանալի կերպով կ'գործեն։ Քորէայի ոստիկանական վերակազմութիւնն ալ կատարուեցաւ ճարոնական դրութեամբ և Ճարոնցի սպայի մը վերատեսչութեան տակ։ Նոր դրամներ ալ կոխուեցան։ Ագարակային մեծ ընկերութիւն մը կազմուեցաւ, նպատակ ունենալով հողեր գնել և մշակել։ Ճարոնի ազնուապետական ընտանիքներէն շատերը Քորէայի մէջ հող կ'գնեն և հարիւրաւոր Ճարոնցիներ հետզհետէ կ'հաստատուին ագարակներուն մէջ։ Ցարդ կարեւոր ձեռնարկներ չեղան ճարտարական և հանքային գործերու մէջ։ Մէկ խօսքով Ճարոնցիք անօրինակ կերպով կ'յառաջդիմեն Քորէայի մէջ, բազմաթիւ արգելքներու և դժուարութեանց բաղխելով հանդերձ։

ՄԱՑՑԻՆԻԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ.—Տէյլի Թէլէկրաֆի թղթակիցը Հռոմէն կ'հեռագրէ Յունիս 22 թուով.—Այսօր, բովանդակ Իտալիա, միաձայնութեամբ կ'փառաւորէ Ճուզէբբէ Մացցինիի ծննդեան հարիւրամեակը։ Բոլոր թերթերը անհամար յօդուածներ հրատարակեցին, որք կ'գովաբանեն Իտալեան Միութեան այդ մեծ առաքեալը, Մացցինին։ Անգլիա ալ բաժին կ'ընդունի այս առթիւ հիւսուած գովեստներէն, որովհետեւ 1842—1849 Մացցինի հոն էր։ Անգլիացի բանաստեղծներուն գրած քերթուածները կ'թարգմանուին և կ'հրատարակուին։ Իտալիոյ թագաւորն և նախարարներն ունկնդրեցին այն բանախօսութեան զոր արտասանեց Էռնեստ Նաթան Անգլիացին։ Արմատականները Կապիտոլի մէջ թափորագնացութիւն մը կատարեցին և ի պատիւ Մացցինիի յաղթական պսակներ պատուցեցին։

*** Միլանէն կ'հեռագրեն.—Ճուզէբբէ Մացցինիի ծննդեան հարիւրամեակին ի պատիւ, այսօր բոլոր կառավարական դպրոցները գոցուեցան, Կրթական Նախարարին հրամանով։ Կուսակցութիւնները չկըրցան իրենց ծրագրած բոլոր հանդէսներն ալ կատարել։ Ամէնէն շքեղ արարողութիւնները տեղի ունեցան Ճենովայի մէջ, ուր հազարաւոր մարդիկ խանդավառ ցոյցերով տօնեցին Իտալացի Պետական մարդուն յիշատակը։ Մացցինիի յիշատակարանին շուրջ բարձր ճառեր կանգնեցեցան, իտալեան և անգլիական դրօշներով զարդարուն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՑՏՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Մուսթէֆիք գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Սիւլէյմանիէի կառավարչութենէն հրաժարեալ Շէհապ պէյ։ Լիվրոսլի հիւպատոս կարգուեցաւ Թէհրանի դեսպանատան Ա. քարտուղար Մուսթաֆա Էնվէր պէյ, որուն յաջորդեց Կարսի հիւպատոս Ֆուատ պէյ։ Պերլինի պատուակալ հիւպատոս անուանուեցաւ Տալէ Պանքի Տնօրէն Մ. Գոհ։ — Ուլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Սուլթանիէ վարժարանի Պարսկերէնի ուսուցիչ Ֆէյզի էֆ.ի, Միւթէմայիզի աստիճան՝ Սելանիկի Քաղաքապետական հիւանդանոցին Տնօրէն Րիֆաթ էֆ.ի։ Գ. Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Քէօշնէպէրէի և Պալիս Գորա —Այտոն հանքերու ճարտարապետ և Բ. Տեսուչ, ամ. Նպատակ Բաէնափօն և Բաթոս Գոմաս էֆ.ներու։—Բ. Շէֆագաթ տրուեցաւ Կարնոյ զինուորական հրամանատար Ֆերիք Միւնիր փաշայի կնոջ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.—Կէվկէլի (Սելանիկ) գաւառակին Լիվատիա գիւղին մէջ ձերբակալուեցան երկու հոգի, որ պուլկար աւազակապետ Պէնտոյի և ուրիշ մեղսակիցի մը հետ Շթերեօնիքօ անուն մէկու մը գոմը մտնելով ծեծած էին հովիւները, և մահու սպառնալիք ըրած էին անոնց։—Գագրինի շրջակայքն սպաննուեցան չորս պուլկար աւազակներ, որ Անդոնոս անուն մէկը լեռ տարած էին, փութով կ'հալածուէին անոնց ընկերները։— Մանաստր կ'գրէ թէ անցեալ ուրբաթ օր երեք պուլկար աւազակներ Տիմիդրի անուն մէկու մը ատենն երթալով՝ ատրճանակ պարպեր են անոր և յոյն հասարակութեան պատուաւոր անդամ Խրիստօ Տամէ էֆ.ի վրայ. գնդակները վրիպեր են, և չարագործներն անմիջապէս ձերբակալուեր են։—Բերլէբէցի պուլկար մը, որ նպարավաճառութիւն կ'ընէր Մանաստըրի մէջ, անցեալ ուրբաթ գիշեր տուն դարձած ժամանակ, գնդակահար սպաննուեր է չարագործներու կողմէ։ Չարագործները, Սորկի, Սթիմաթօ, Եանի, որ ոճիրը գործելէ եաք ծպտուած էին, և իրենց մեղսակից չորս հոգի ձերբակալուեցան։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Աւստրիական, անգլիական, ռուս, սերպ դեսպանները, և իտալական գործակատարն երէկ տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի հետ։ —Սերպ դեսպանը տեսակցեցաւ նաեւ արտաքին գործոց խորհրդական Նաում փաշայի հետ։

ԶՕՐ. ՄԱՇԱՇԱՅԻ նախագահութեան ներքեւ Պոլիս եկող պատգամաւորութիւնը մինչեւ որ հոս ժամանէ, Նէկիւս Մէնէլիքի մասնաւոր քարտուղար Աթօ Հաիլէ Միրիէմ Փաշա պիտի մնայ Պոլիս։ Աթօ Հաիլէ Միրիէմ փաշա խօսելով խմբագրի մը հետ, շնորհակալութիւն յայտնեց Պոլսոյ մէջ գտած ընդունելութեան համար, և ըսաւ թէ յաւէտ երախտապարտ կ'զգայ ինքզինք ՎԵՀ. ԿԱՅՍԵՐ Թանկագին մեծարանաց համար, և յայտարարեց թէ Թուրքիոյ և Հապէշստանի յարաբերութիւնք մեծապէս ամրացած են։

ԽԱՐՍԽԱՆԻՇԵՐԸ.—Նկատելով որ օտար թղթատար շոգենաւեր Պոլսոյ քարափին առջեւ գտնուած խարսխանիշերէ անդին կ'կենան, և այդ կերպով արգելք կ'ըլլան Մահսուսէի, Շիրքէթի և այլ մեծ ու փոքր շոգենաւերու և նաւերու երթեւեկութեանց, և նկատելով որ ասկէ կրնայ օր մը վտանգ ծագիլ, ծովային նախարարութեան կողմէ յանձնարարուեցաւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան որ հարկ եղած զեկոյցն ըլլայ առ որ անկ է։

ԿԱՐԿՈՒՏ ԵՒ ԱՆՁՐԵՒ.—Մանաստըրէ կ'գրուի.—«Ամիսէ մ'ի վեր անձրեւ կ'տեղար, բայց անցեալ շաբաթ յանկարծ արեւ ծագելով, ամառուան տաք սկսաւ ահրել։ Ցաջորդ օրը ժամ 7ին տեղատարափ անձրեւ սկսաւ կարկտախառն։ Անձրեւը քանի մը ժամ շարունակեց, և փողոցներն ու ճամբաներն անանցանելի դարձան և Մանաստըրի հովիտը կատարելապէս լիճ մը դարձաւ։

ԹՔԱՄԱՆ.—Նկատելով որ տարափոխիկ հիւանդութեանց տարածման մէկ գըլխաւոր պատճառը գետինը թքնելն է, որոշուեցաւ հօկանները դեղերով թքամաններ հաստատել Շիրքէթի ու Մահսուսէի շոգենաւերուն, շոգենաւային և երկաթուղւոյ կայաններու, թրամվէյներու և վակոններու մէջ, և զեկուցագիրներ պիտի փակցուին որ միայն այդ ամաններուն մէջ թքնուի, հարկ եղած ժամանակ։

ՄԱՆԱՍԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Յունիս 14/27.

ՏԵՂԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ

Օ. Ռ. 100էն կանխիկ

Վաթեր Եօրդուլէ	Ն. 4 Բ.	32		ղշ.
» Իզմիր	» »	33		»
» Սելանիկ	» »	32		»

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ

Օ.Ռ.100էն 61 օր պայմ. կամ Օ.Ռ. 2% զեղչ կանխիկ

Վաթեր	Ն. 20	45	ղշ.
Էքսթրա	» 16—24	55	»
»	» 12—14	49	»

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ

Վաթեր	Ն. 4—14	35½	ղշ.
»	» 20	43½	»
Էքսթրա	» 12—14	41 —43½	
»	» 16—24	47 —48	

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ

Կարմիր Վաթէր Ն. 20 64/65 ղշ.

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ

Կարմիր Վաթէր Ն. 20 62/63 ղշ.

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ ԲԱՄԲԱԿԻ

ԼԻՎՐՊՈՒԼ, Յնս. 14/27.

Սրօթ 5.5 բէնս

ՔՐՈՆԻԿ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Ս. Էջմիածնի Կրօնաթերթին Մայիսի թիւին մէջ կ'առնենք թէ Ս. Հայրապետն 266 թիւ կոնդակով Սինոդին յղեր է Ս. Պատրիարք Հօր գրութիւնը, և հրամայեր է Սինոդին՝ բացատրութիւն տալ ամուսնանալ փափաքողներէն առողջութեան վկայական պահանջելու ծանօթ որոշման վրայ։ (Արդէն հրատարակեցինք Ս. Էջմիածնէն գրուած նամակի մը իմաստը, որով կ'ծանուցուէր Սինոդի պատասխանը, թէ յիշեալ որոշումը պարտաւորիչ չէ, Ռուսաստանէն դուրս գտնուող Վիճակներուն չի վերաբերիր, այլ փորձ մ'է, զոր յետոյ կարելի է ընդհանրացնել։)—Ն. Ս. Օծութիւն թիւ 305 կոնդակով, զոր ղրկեր է Տփղիսի Վիճակային Կոնսիստորիային, լուծեր է Թուրքիոյ մէջ ծնեալ Եղօ Պօղոսեան Ամբեանցի ամուսնութիւնն ընդ. կնոջն Սանամայ Ասոյեան, և այրն արտօներ է վերստին ամուսնանալու՝ երեք տարուան ապաշխարութենէն ետքը, իսկ կինը՝ վեցամսեայ ապաշխարութենէ ետքը։— Ս. Հայրապետն 313 թիւ կոնդակով, զոր ղրկեր է Դ'ուրէժի առաջնորդական Խորհրդարանին, պատուիրեր է առեան կոչել Անդրի Ցարութիւնեանն և առաջարկել անոր որ Տիկին Խանարհի ետ տայ իր մօր 60 թուման դրամն և մնացեալ իրեղէնները։—Ն. Ս. Օծութիւն օրհնութեան և գոհունակութեան կոնդակ ղրկեր է Նոր Նախիջեւանցի Պրն. Գէորգ Սրապեանի, որ Եւրոպական Ռուսաստանի Օրեօլ քաղաքը կ'բնակի, մեծարելուն և հիւրասիրելուն համար Պ. Կալիցինի օրով տարագրեալ Հայ հոգեւորականները, որք այժմ դարձած են Կովկաս։

Սինոդը մարտ 28ին լուծեց Տփղիսի բնակիչ Սարգիս Մայիլեանի և Նունեայ Եագորեանի ամուսնութիւնը, և միայն էրկան իրաւունք տուաւ նորէն կարգուելու։—Նոյն թուով Սինոդը լուծեց Պաքուի բնակիչ Մովսէս բէկ Եազուբբէկեանի և Վառվառէի ամուսնութիւնը, և միայն էրկնն արտօնեց նորէն ամուսնանալու։— Ապրիլ 1ին Սինոդն առանձնալով օրինական թոյլատուութիւն, որոնց վերադարձնել Տփղիսի Կոնսիստորիային Զաք և Լոմաուրց գիւղերու մէջ կառուցանելիք եկեղեցիներուն յատակագծերուն պատճէնները, և հրա'մայեց որ չասուով չինելու սկըսին։—Նոյն թիւով Սինոդն հաստատեց Երեւանի Կոնսիստորիային եզրակացութիւնն Երեւան բնակեալ Սաթենիկ Ցարութիւնեանի և Իսրայէլ Սարգսեանի ամուսնալուծութեան մասին, և թոյլ տուաւ կնոջը նորէն ամուսնանալու, բայց երեք տարի ապաշխարելէն ետքը միայն, որովհետեւ նախ քան ամուսնալուծութիւն կենակցեր է ուրիշի հետ։— Ապրիլ 13ին Սինոդը քահանայութեան արժանի համարելով Մովսէս Մկրտումեան Սահակեանցն և Սեդրակ Գեորգեան Մայիլեանցը Ղալագէ գիւղի վրայ քահանայ ձեռնադրելու, թոյլ տուաւ դիմել Պաքուի նահանգապետին և խնդրել օրինական հաւանութիւն։—Նոյն թիւին Սինոդը լսելով Ս. Հայրապետի ապրիլ 8ին տուած արքատառ կոնդակը, որով կ'յայտնէ թէ Տ. Աչոտ վրդ. հաստատուած է Ղարաբաղի (Շուշի) թեմի առաջնորդութեան պաշտօնին մէջ, որոշեց գրաւորապէս յայտնել Ղարաբաղի Կոնսիստորիային՝ Ս. Հայրապետին կոնդակին իմաստը, նշանակել առճիկ՝ առաջնորդական պաշտօնին հաստատութեան օրէն, այն է՝ Փետր. 25էն սկսեալ, և նոր առաջնորդին տալ անցագիր ապահով երթեւեկութեան համար, ըստ օրինի։

Սամսոնի Գաւառ. Ժողովն ընդուներ է Առաջնորդ Տ. Յակոբ Աչոտ եպիսկոպոսի հրաժարականը։

—Կեդրոնական վարժարանի ընթացաւարտ կարգի Օսմաներէն, Արաբերէն, Պարսկերէն լեզուաց եւ Օսմ. մատենագրութեան քննութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ, ի ներկայութեան Տ. Բաբգէն Մ. Վրդ.ի, Կրթական նախարարութեան ներկայացուցիչ Սիւրէյեա պէյի, Արիս էֆ. Ֆէթհիանի, Տիգրան պէյ Աճէմեանի, Արմենակ էֆ. Ինճէեանի, Խնամակալութեան անդամներու, խմբագիրներու, ուսուցիչներու, են.։ Ընթացաւարտ կարգի ութ աշակերտները լեզուական հարցումներու գոհացուցիչ կերպով պատասխանելէ վերջ, Օսմանեան գրականութեան վրայ ալ ընդարձակ տեղեկութիւններ եւ ծանօթութիւններ տուին, իւրաքանչիւր գրագէտի հետեւած լեզուական ուղղութիւնը բացատրելով։ Բոլոր ներկաներն ալ հարցումներ ուղղեցին, և իրենց ստացած յաջող պատասխաններուն համար գոհունակութիւն յայտնեցին, եւ ի վերջոյ, Կրթական Նախարարութեան ներկայացուցիչը, մասնաւոր գոհունակութիւն յայտնեց և իր շնորհաւորութիւնները կրկնեց նոյն լեզուին ձեռնհաս ուսուցիչ Ստեփան էֆ. Կուրտիկեանի։ Պահ մը դադար վերջ կատարուեցաւ Օսմաներէնէ Ֆրանսերէն փոխադարձ թարգմանութեան քննութիւնները, որուն ուսուցիչն է Պօղոս էֆ. Բէրբէրեան։ Ընթացաւարտները հետեւեալ նիւթերուն վրայ պատրաստած էին Օսմ. լեզուի իրենց աւարտական ճառերը.— Պ. Ստեփան Լօքմաճեան՝ Թաղուդէն, Պ. Գրիգոր Թէչիլեան՝ Մէբուէէն, Պ. Գասպար Համամճեան՝ Հիմնի իֆտ, Պ. Նազարէթ Խըճխանեան՝ Մոնթոսոէն, Պ. Խորէն Գազմաճեան՝ Թեֆրէէն, Պ. Արշակ Պօտուրեան՝ Լիւան Թանոգէն, Պ. Կարապետ Մինթանճեան՝ Զըլլոէն, Պ. Գալուստ Գալուստեան՝ Պաւաւէ վէ Էւէէէէ։

—Սէօլ Ցանիս 4 Նոռվ կ'գրեն մեզ.— «Մայիս 22ին, Ս. Սարգիս եկեղեցին մէջ տեղի ունեցաւ ազգային վարժարանի ամավերջի հանդէսը։ Կ'նախագահէր Ս. Կաթողիկոսը, իր չուրջն ունենալով Միաբանութեան անդամներէ ոմանք, Թաղ. Խորհուրդն ու Հոգաբարձութիւնը, և երկսեռ հոծ բազմութիւն մը։ Հանդէսն սկսաւ Կայսերական քայլերգով որ յոտնկայս ունկնդրեցին ու ծափահարեցին ներկաները։ Ուսանողուհիք, Թուրքերէն, հայերէն լեզուով ճառախօսութիւններ ըրին, ուրկէ վերջ Ս. Կաթողիկոսը բանախօսութեամբ մը դրուատեց վարժարանին յառաջդիմութիւնը, և յորդորեց որ իգական սեռի իմացական զարգացման համար ջանք չխնայուի։

«Այս վարժարանը բացուեցաւ 1904 Հոկտեմբերի սկիզբը և կառավարուեցաւ երեք օրիորդներով. Օր. Եպրուհի Տէմիրճեան, Օր. Աննիկ Լէկփանոսեան, Օր. Հռիփսիմէ Եզեկիէլեան. առաջինը շրջանաւարտ եղած է ամերիկեան ընկերութեան կողմէ բացուած վարժարանէն, երկրորդը՝ նոյն վարժարանէն, իսկ երրորդը անգլիոյ աղջկանց վարժարանին մէջ նախնական ուսումն առնելէ վերջ, ինքնօգնութեամբ բաւական զարգացած է։

«Մյս. 29ին, կիրակի օր, տեղի ունեցաւ ազգ. վարժարանի տարեկան հանդէսը. սրահը զարդարուած էր ծաղկեպսակներով և կանաչազարդ կամարներով։ Կ'նախագահէր Ս. Կաթողիկոսը, իր չուրջն ունենալով միաբանութեան անդամները։ Կայսերական քայլերգէն վերջ որ յոտնկայս ունկնդրուեցաւ ու ծափահարուեցաւ, Թուրքերէն, հայերէն ու ֆրանսերէն լեզուներով ճառեր կարդացին ուսանողները. ճառերու աւարտած պահուն ներդաշնակ երգեր կ'երգուէին։ Պարոնեանի «Մեծապատիւ մուրացկաններ»ը յաջող կերպով ներկայացուեցաւ։ Վարժարանին Տնօրէն Խերոյեան էֆ. բանախօսութիւն մը արտասանելով յայտնեց թէ վարժարանը կանոնաւոր ընթացք մ'ունեցեր մինչեւ Զատիկ, բայց անկէ վերջ, աշակերտաց թիւը զգալի կերպով նուազեցաւ. այս պարագան վերագրեց դաստիարակութեան հանդէպ ծնողաց անտարբեր ընթացքին։ Ս. Կաթողիկոսը քաջալերական խօսքեր ուղղեց վարժարանին ուսուցչական մարմնոյն և ուսանողներուն և օրհնեց բոլոր աշխատաւորները։ Հոգաբարձութեան ատենապետը, գրաւոր բանախօսութեամբ մը ի վեր հանեց Հոգաբարձութեան ջանքերը՝ վարժարանին յառաջդիմութեան համար, ու շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Կաթողիկոսին իր հոգածութիւնը նուիրած ըլլալուն համար։

«Բարաքէօյի քահանայական խնդրին վրայ գրած էինք արդէն. յիշեալ քահանան քանի մ'օր առաջ քաղաքս եկաւ. ամսոյս 1ին վարդապետական ժողովը նիստ գումարեց, եւ հարկ եղած քննութիւններն կատարելէ վերջ ի ներկայութեան Բարաքէօյի երեւելիներուն, յիշեալ քահանայէն մեղայագիր մ'առաւ, որով խոստացաւ անիկա՝ ասկէ վերջ խղճի մտօք եւ վայելչութեան ու պարկեշտութեան սահմանին մէջ քահանայագործել. յիշեալն ամսոյս 2ին, իր պաշտօնատեղին մեկնեցաւ։ Միաբանութեան անդամներէն Տ. Վաղարշակ Վրդ. Պօղոսեան ամսոյս 2ին Անտիոք գնաց, իբր այցելու հովիւ, միասին տանելով Ս. Միւռոն՝ Անտիոքայ Վիճակներուն համար։»

—Կայսերական Բժշկական Համալսարանի քաղաքական ճիւղին այս տարուան 35 շրջանաւարտներէն տասն Հայ են. Տեարք Կարապետ Տ. Ալլահվէրտի (Կ. Պոլսեցի), Լեւոն Մ. Արսլանեան (Խարբերդցի), Կարապետ Ս. Արծրունի (Խարբերդցի), Արթին Զէյթեան (Կիւմիւշխանեցի), Արմենակ Խիւտավէրտեան (Կ. Պոլսեցի), Ցովհաննէս Բըլըճեան (Խարբերդցի), Սեդրակ Աղաչրաքեան (Կ. Պոլսեցի), Սամուէլ Ստեփանեան (Կէյվէ-Գուրզալենցի), Արմենակ Խաչատուրեան (Նիկոմիդիացի), Բերովբէ Ճէզվէճեան (Կ. Պոլսեցի)։ Այս ընթացաւարտ Տեարք յաջողապէս անցընելով իրենց փորձերը, Բէյերն ու աւարտական քննութիւնները, ստացան բժշկական վկայական։ Ինչպէս գոհունակութեամբ կ'առնենք, Կարպիս էֆ. Ալլահվէրտի, որդի ծանօթ բժիշկ Տիգրան էֆ. Ալլահվէրտիի, առաջին հանդիսացած է Բէյի քննութեանց մէջ և առաջիններէն՝ աւարտական քննութեանց մէջ։ Ուստի, խոստմնալից երիտասարդ մ'է Տքդ. Ալլահվէրտի Որդի. Թերթերու մէջ իր բժշկական օգտակար քրոնիկներով ծանօթ է արդէն։ Վստահ ենք որ յաջողութիւնը պիտի չուշանայ իր ընտրած ասպարէզին մէջ, քանի որ իր բնական մտացիութեան հետ աշխատասէր է, ու ժիր և գործունեայ բնաւորութիւն մ'ունի։ Մասնագիտութիւն ընտրած է ջիղ, կոկորդի ու ականջի հիւանդութիւնները։ Առ մանձօք տեղի ունեցած քննութիւններուն մէջ, ի ներկայութեան ծանօթ մասնագէտ Վոնմ. Ճէլալ պէյի, Րիւշտի փաշայի, Ֆէյզի փաշայի, ալ եւ ալ հանդիսացած է եւ մասնաւոր գնահատութեան արժանացած։ Մեր շնորհաւորութիւնները։

—Պարտիզակի Բարձրագոյն վարժարանի ամավերջի հանդէսը տեղի կ'ունենայ այսօր. յայտագիրն է հետեւեալը. — Համիտիյէ քայլերգ.—Նուագ.—Ընթանէկեան Ցոլքը՝ Ցովհաննէս Կարագեան.— Athletic Sports՝ Կարապետ Կոստանեան.— Կրօնքին դերը գրականութեան մէջ՝ Կարապետ Կարապետեան.—Թանգիլը էլմ՝ Երուանդ Պօամաճեան.—Նուագ.—Բաչխում վկայագրերու, հրաժեշտի երգ, ուղերձներ հիւրերէ, երգ դպրոցական, փակում հանդէսին։

ՏՔԴ. Կ. ՄՈՒԹԱՖԵԱՆ

Երկարամեայ փորձառութեամբը քաջածանօթ Տքդ. Կ. Մութաֆեան էֆ. իր բնակութիւնը Բերա Բանկալթի ճամբէսի, Թրամվէյի գծին վրայ թիւ 67 տունը փոխադրած ըլլալով, հիւանդ կ'ընդունի, ամէն օր մինչեւ կէս օր տանը մէջ։ Եւ իր Պոլսոյ յաճախորդներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար, կէս օրէն վերջը մինչեւ իրիկուն կ'գտնուի Կէօրկ Փաշա, Պայի փաշայ Եօգուշի գլուխը, Կարապետ էֆ. Պէրպէրեանի դեղարանը, ուր երկուշաբթի օրերը ձրիաբար կ'խնամէ աղքատները։

10—7

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՌՈՒՍՔ Կ'ՅԱՌԱՋԱՆԱՆ ԴԻՊ Ի ՀԻՒՍԻՍ

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, Ցունիս 26.—Զօր. Լինիեւիչ կը հեռագրէ Ցունիս 25 թուով. —«Մէկ քանի Հունկուզներ գերի բըռնուած և բանտարկուած էին խրճիթի մը մէջ, բայց այս գերիները խրճիթը կրակի տալով յարձակեցան պահնորդին վրայ և մթութենէն օգուտ քաղելով փորձեցին փախչիլ. չըջակայ պահնորդները իմանալով Հունկուզներու փախուստը, հրացան արձակեցին, և ի վերջոյ Հունկուզները ձեռք անցուեցան։ Անոնցմէ երկուքն և ռուս զինուոր մը վիրաւորուած են։»

ԼՈՆՏՈՆ, 26.—Ճափոնցիք դէպ ի Վլատիվոստօք իրենց յառաջխաղացումը պաշտպանելու համար Թումէն գետին ձախ եզերքին վրայ Բվինի մօտ 15,000 զինուոր համախմբած են։ Զօր. Նօկիի բանակէն կ'հեռագրէ Թայմզի Թղթակիցը—«Զօր. Միչէնքօ գործունէութիւն սկսաւ ցոյց տալ երբ իրեն միացան Կովկասեան խազախագունդեր։ Ճափոնցիք յարձակեցան Լիաօհոյի աջ եզերքին վրայ Զօր. Միչէնքոյի ամրութեանց դէմ, և ստիպեցին Ռուսերն որ գետին միւս կողմն անցնին։ Քիչ մնաց որ նոյն պահուն գերի իյնար գերման զինուորական կցորդ Իշխան Ֆրիտրիխ Լէօբոլտ։ Ռուսաց արձակած մէկ ռումբն ինկաւ ճափոնական բանակին հետ գտնուող օտար զինուորական կցորդներուն մօտ, մէկ զինուորական կցորդ վիրաւորուեցաւ և երկու ձի մեռան։»Վլատիվոստօքի դէմ գործող ճափոնական բանակը փութով պնդութեամբ յառաջ կ'խաղայ։ Ցարդ Ռուսք մեծ ընդդիմութիւն մը ցոյց չտուին։ Եղած ընդհարումները մանր մունր կռիւներու տեղի կուտան միայն։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 26.—Ռուսք Վլատիվոստօքն ամրացնելու համար նոր խրամներ ու բերդեր կ'հաստատեն, և ամէն կողմէ ռազմանիւթ ու պաշար կ'ղրկուի բերդաքաղաք։ Վլատիվոստօքի նաւահանգիստը կ'գտնուին ընդծովեայ երեք մարտանաւեր, որոնք փորձեր կ'կատարեն։ Ռուս Թէրէք օժանդակ յածանաւն ընկղմեց անգլիական Օթոմա չոգենաւը։

ԼՈՆՏՈՆ, 26.— Բաղխում մը տեղի ունեցաւ Դանիական Ժոֆր Սքոթ մարզանաւուն եւ անգլիական Անփոն չոգենաւուն միջեւ։ Մարզանաւն ընկղմեցաւ, եւ իրեն հետ ծովամոյն եղան 22 հոգի։

''Կ. ՊՈԼՍՈՅ,, ԵՒ ''ՖՈՒՐՆԻԷԻ,,

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, Ցունիս 26 (Պաշտօնական).—Զօր. Լինիեւիչ կ'հեռագրէ կայսեր ամսոյս 25 թուով.—«Ամսոյս 22ին Հայլունկչէնկ գտնուող Ճափոնցի զօրքերը յարձակեցան Շիմիաօձէի ուղղութեամբ, և միեւնոյն ժամանակ զօրաւոր պաշարողական չարժում մ'ի գործ դրին մեր աջ կողին դէմ։ Մեր ջոկատին հրամանատարն այն ատեն հրամայեց որ մեր զօրքերն ետ քաշուին, և Թշնամին չհալածեց զիրենք։»

ԼՈՆՏՈՆ, 26.—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, Մր. Մաք Արթըր հարցապնդում ուղղեց Դահլճին, Ռուսաց կողմէ գրաւեալ և ընկղմուած անգլիական չոգենաւերուն մասին։ Այս հարցապնդման այժ տուաւ Կիպրոսն Պոուլէս, և մասնաւորաբար ծանրացաւ Նայթ Քոմընդըր չոգենաւուն խնդրոյն վրայ։ Վարչապետ Մր. Պալֆուր ի պատասխանի յայտարարեց թէ Ռուսիա ամէն գոհացում պիտի տայ. արդէն ռուս կառավարութիւնը, ինքն իսկ կ'պարսաւէ իր օժանդակ յածանաւերուն այս արարքները, և ազդու հրամաններ տուած է որ այլ եւ այսպիսի արարքներ չգործուին միջազգային օրինաց դէմ։

ՖՐԱՆՔՖՈՐԴ, 26.—Ֆրանքֆուրթէր Զայթունկ կ'ծանուցանէ թէ ռուս կառավարութիւնը բանակցութիւն կ'կատարէ պանքաներուն հետ, նոր փոխառութիւն մը կնքելու համար։

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ, 26.—Ռէօթէր կ'ծանուցանէ.— Ռուսիա եւ Ճափոն զեկուցին Մր. Րուզվէլդի թէ իրենց պատուիրակները Միացեալ Նահանգաց մէջ պիտի գումարուին Օգոստոս ամսուն սկիզբները։ Արտաքին գործոց նախարար Մր. Հէյ միզարգելութենէ կ'տառապի։

ՓԱՐԻԶ, 26.—Ֆրանսական դիւանագիտական շրջանակներու մէջ տպաւորութիւնները լաւ են Մարոքի խնդրին վրայ։ Կ'կարծուի թէ Ֆրանսայի բռնած հաշտարար ուղղութիւնը գնահատուած է Պերլինի մէջ, և նպաստաւոր ընթացք մը պիտի առնեն Ֆրանքագերման բանակցութիւնք։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆՆԵՐ

Անգլիայէն և Գաղղիայէն բերուած զուտ բուրդէ կերպասեղէններ քօսդիւմի, սալթօի և բարդըսիւի համար, կ'վաճառուին Խաւեար Խան, երկրորդ յարկ, թիւ 83։ Ուստի, յարգոյ հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այս ճաշակաւոր և դիմացկուն ապրանքներն աչքէ անցընել՝ ընտրութիւն մ'ընելէ առաջ։

26—20 Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

AU LION D'OR
ՈՍԿԻ ԱՌԻՒԾ

Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 314, Au Lion d'or (Ոսկի Առիւծ) վաճառատան վաճառանիշը և անունը վաւերացած է ձեռնհաս պաշտօնատանց կողմէ. ուստի կ'ծանուցանենք որ Օսմ. երկիրներու ո՛չ մէկ կողմը մասնաճիւղ ունինք, և մեր վաճառանիշն ու անունը կեղծողներն ըստ օրինի պիտի պատժուին։

ԵՐԱՍԻՄՈՍ ԱՔՈՍԴՕԼԻՏԻՍ

Բերա, Մայիս 10, 905 20—4

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

(ԼՈՒՐԻՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹԵՐԹԵՐՈՎ. ՅՈՒՆԻՍ 25)

ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՊԵՐԼԻՆ, Ցունիս 23.— Ֆրանսական ծանուցագիրը, որ Մարոքի խնդրոյն վրայ Բարիզի ժողովուրդին առ Գերմանիա ուղղեցած այժմու հայեացքներուն մէկ պատկերն է, քաղաքիս ֆրանս. դեսպան Պ. Պիհուաի ձեռքով յանձնուեցաւ Արտաքին գործոց պաշտօնատան։ Պարունակութեան մասին բաւական տեղեկութիւն առնուած ըլլալով, հարեւանցի գաղափար մը կարելի է կազմել երկու կողմին դիրքերուն վրայ։ Սակայն ցաւելով կ'իմանամ թէ այս ծանուցագրին մէջ չերեւնար չէ այն բացարձակ մերժումը, որ քիչ օր առաջ Ֆրանս. Արտաքին գործոց նոր նախարարին և գերման դեսպանին բանակցութեանց մէջ ցուցուած էր։ Ընդհակառակն, եռ կան և կ'մնան կարծեաց այն լարը, հիմնական տարբերութիւնները, որք դէթ առ այժմ արգելք են դիւանագիտական գործողութեան արագ չարունակման։ Այս ծանուցագիր Մարոքի մասին անգլեւֆրանսական պայմանագրին վրայ պարունակած տեղեկութեամբ, արդարեւ մինչեւ մէկ աստիճան կ'բարւոքէ կացութիւնն և Տելքասէի գործած ձեւակերպական մէկ սխալն ուղղելով, Գերմանիոյ կառավարութեան դիւրութիւն կ'ընծայէ, պաշտօնապէս ծանօթութիւն տուած ըլլալով ֆրանքանգլիական այդ պաշտօնագրին պարունակութեան վրայ, որոշել իրենական քաղաքականութիւնը։

Միւս կողմէ, կ'երեւի թէ ծանուցագրին մէջ չերեւնալ հակամիտութիւն մը կայ, նախ և առաջ մասնաւոր պայմանագիր մը ձեռք բերելու Գերմանիոյ հետ, որով բնականաբար պիտի որոշուի ապագայ դեսպանախորհրդին օրակարգը, եւ պիտի որոշուի Գերմանիոյ բռնելիք ընթացքին ուղղութիւնը։ Հոս ամէն ոք կը փափաքի որ Մարոքի գործոց համար 1880ին գումարուած դեսպանախորհրդին որոշումներուն տեղ, նոր դեսպանախորհուրդի մը որոշումները դրուին, զի ոչ միայն այս մասնակի խնդրոյն մէջ, այլ ընդհանրապէս միջազգային օրինաց համար անոգտելի մաս մը կ'համարուի եթէ միադժոանի կերպով չհաստատուած տէրութիւնք, առանց կարեւորութիւն տալու նախապէս տեղի ունեցած միջազգային համաձայնութեանց, կարենան իրենց մէջ մասնակի դաշնագիրներ կնքել այնպիսի պայմաններով որք ոչ միայն նախորդներուն կ'հակառակին, այլ անոնց իսկութիւնն կ'չեղաչըջեն։ Արդարեւ, եթէ Ֆրանս. ծանուցագրին պարունակութիւնը քննուի, կ'տեսնուի որ Բարիզի Դահլիճին այժմու քաղաքականութիւնն ուրիշ նպատակակէտ չունի իրեն. ուստի, գերմանական տեսակէտով, նուազ գոհացուցիչ կ'համարուի։ Այսու հանդերձ սա ստոյգ է որ Ֆրանս. ծանուցագրին մէջ դեսպանախորհրդի մասնակցելու մասին բացարձակ մերժում չկայ, եւ տասը կարեւորութիւնն ալ պիտի տեսնուի յառաջիկայ բանակցութիւններէն. խնդիր է սակայն թէ ի՛նչ եղանակաւ պիտի վարուին այդ բանակցութիւնք։

Շատ զարմանալի է որ Ֆրանսական այս ծանուցագրին պատրաստուած վայրկենին իսկ չատ յուզիչ, չատ վրդովիչ լուրեր տարածուեցան Բարիզէ, Գերմանիոյ և Ֆրանսայի քաղաքական յարաբերութեանց վրայ։ Զարմանալի չէ սակայն որ անգլիական զանազան թերթեր արձագանգ եղան այսօրինակ սուտ լուրերու։ Պէտք կայ բացատրել սոյն պատճառը։ Մինչեւ այսօր Պերլինի ժողովուրդը կատարելապէս անտարբերութեամբ կ'վերաբերուի այս խնդրոյն։ Թէպէտ Բարիզի Սակարանը կացութեան անստուգութեան վրայ իր անձկութիւնն յայտնեց ֆրանսական ռանդին գիներուն զգալի անկումովը, և պէտք եղաւ պաշտօնական հերքումներու, բայց Պերլինի Սակարանն հանդարտ մնաց և գիներն ամուր բռնեց։ Այսօր միայն առաջին անգամ ըլլալով քիչ մը զօրաւոր անկում տեսնուեցաւ գերմանական պարտաթուղթերու գիներուն վրայ։ Այսու հանդերձ, պէտք է աչքի առջեւ ունենալ միշտ թէ դիւրին չէ որ Մարոքի համար պատերազմ ծագի։ Արդէն, ամէն պարագայի մէջ, Տելքասէի անհեթեթ ընթացքին հանդէպ, Մ. Ռուվիէի կատարելապէս բարեկամական և խաղաղասէր ընթացքն աշխատաւորութիւն մ'է խաղաղութեան, որուն գերման կառավարութիւնն ալ փոխադարձաբար պէտք եղածին չափ կարեւորութիւն կուտայ և ըստ այնմ կ'վարուի։ Արդարեւ, հոս ալ համոզուած են որ եթէ երբեք այս խնդրոյն վրայ համաձայնութեան մը յանգիլ կարելի չըլլայ ուղղակի Ֆրանսայի հետ, Գերմանիոյ չահերուն հակառակ, պատերազմէն ուրիշ միջոցներ պակաս չեն այդ համաձայնութիւնն ձեռք բերելու։ Աւելորդ է ըսել որ խնդրոյն մէջ չահ ունեցողներ ալ կան, որք թերեւս կ'մտածեն թէ երկու դրացիներ պատերազմի բռնուին իրարու հետ։ Ամէն ժամանակ ալ այսպէս եղած է։ Պէտք եղածէն աւելի պատճառներ կան տարակուսելու որ Ֆրանսացիք օտարին փափաքը գոհացնելու համար գործը ծայրայեղութեան տանելու և պաղարիւնը ձեռքէ թողուն, որով միայն կարելի է գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը ձեռք բերել մարոքեան գործերուն այս կնճռոտ վիճակին համար։ Վերջապէս, թէ՛ Ֆրանսայի և թէ Գերմանիոյ կեան չահերը կը պահանջեն որ յամառ կամ կոյր քաղաքականութեամբ մը ծանր հետեւանքներ յառաջ չբերուին երկրորդական կարեւորութիւն ունեցող խնդրոյ մը համար, ինչպէս է Մարոքի այս խնդիրը, եւ միջազգային չահերու տեսակէտով, քիչ մ'աւելի կարեւորութիւն կ'տրուի անոր։

ՓԱՐԻԶ, Ցունիս 24.—Պերլինէ հասած լուրերուն նայելով, վարչապետ Րուխան Պիւլովի և Ֆրանս. դեսպան Մ. Պիհուաի երեկուան տեսակցութիւնը չատ երկար տեւեց և այնպիսի հանգամանք մը ունէր որ վստահօրէն կարելի է ըսել թէ դիւանագիտական բանակցութիւնք կանոնաւոր ընթացք մ'առած են։ Կարելի է որ Գերմանիա թեթեւ իմն յուսախաբութիւն մը ունեցած ըլլայ թէ Ֆրանսա անմիջապէս և առանց վերապահութեան չընդունեց միջազգային դեսպանախորհրդի մը գումարման համար Էմիրին առաջարկը. բայց Ֆրանսա բանակցութիւնները խզելու աստիճան անհաչտելի ընթացքի մը չի հետեւիր, ընդհակառակն, անկեղծօրէն յայտնեց իր նպատակը թէ Էմիրին գերիշխանութիւնը կ'յարգէ։ Հետեւաբար ֆրանսական Դահլիճը փոյթեռանդն կերպով յառաջ պիտի տանի բանակցութիւնները, ժամ առաջ համաձայնութիւն մը ձեռք բերելու համար, ինչ որ հաւանական կ'համարին դիւանագիտական չըրջանակի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ, Ցունիս 24.—Մարոքի Էմիրն Երեւելեաց Ժողովին ներկայեց Ալճերիոյ սահմանագլխուն չատ մօտ Պրայսայտայի մէջ ծովեզերեայ կէտի մը վրայ նաւահանգիստ և հեռագրատուն չինելու ծրագիրը։ Այս չինութիւնները գերման ընկերութեան մը պիտի յանձնուին Մարոքի կառավարութեան հաչուոյն, և նաւահանգստին տուրքի հասոյթովը պիտի գոցուին ծախքերը։ Երեւելեաց Ժողովը միաձայնութեամբ վաւերացուց ծրագիրը։ Գերման դեսպան կոմս Դադէնպախ պիտի վաւերացնէ զայն։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՆՈՐ ԱՊՍՏԱՆՔՆԵՐԸ

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, Ցնս. 24.—Հաղորդակցութեանց նախարար Իշխան Խիլքով որոշեց 1,136 լօգօմօդիվ չինել տալ, մէկ մասը Գերմանիոյ և մէկ մասն ալ Ամերիկայի մէջ։ Անդրպայքալեան երկաթուղին վրայ ճիւղ մ'ալ պիտի աւելցուի, որ Ամուրի երկրէն անցնելով պիտի հասնի Վլատիվոստօք։ Այս ճամբուն չինութեան համար 440 միլիոն րուպլի ծախք կ'գնահատուի։ (Pester Lloyd, Ցնս. 25, կէր.)

ՍԱՂԱԼԻՆ ԿՂԶԻՆ

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, Ցունիս 24.— Մայր. Արեւելքի երբեմնի փոխարքայ ծովակալ Ալեքսէյէվ, Սաղալին կղզին ծախու հանուած ըլլալու զրոյցներուն ակնարկելով ըսաւ թէ անգործադրելի գաղափար մ'է այդ, սոսկալի թիւրիմացութիւն մը։ Սաղալին կղզին ծախելը, ինքզինքնիս ամերիկացւոց կամ ճափոնցւոց յանձնել կը նշանակէ։ Ատիկա թէ՛ ճարտարական եւ թէ քաղաքական տեսակէտներով մեծագոյն սխալ մ'է։ Եթէ Սաղալին Ռուսաց ձեռքէն ելնէ, այլ եւ «մնաք բարով»պէտք է ըսենք Ճափոն Մ. Արեւելքի ջուրերուն և Ամուրի երկրին։ Արդարեւ Սաղալինը ծախելու առաջարկ մ'եղաւ ռուս կառավարութեան։ Բայց ո՛չ թէ Ամերիկայի կառավարութեան, այլ անհատներու կողմէ։ Այս առաջարկը մեզ ընողները դիտել տըւին թէ Սաղալին կղզին լեցուն է բնական գանձերով, ուրկէ Ռուսերը չեն կըրցած օգտուիլ։ Մեծագոյն սխալն եղած է Սաղալինն աքսորավայր ընել ոճրագործներու։ Ցորչափ տեւէ այս սխալ, կարելի չէ կանոնաւոր գաղթականութիւն մը հաստատել հոն։ Ցորչափ Սաղալին իբր աքսորավայր մնայ, կարելի չէ առեւտրական կամ պաշտպանութեան նպատակի գործածել զայն։ Պէտք է ժամ առաջ հեռացնել անկէ չարագործները, մաքրել կղզին եւ դադրեցնել զայն աքսորավայր մ'ըլլալէ, և այն ատեն միայն կարելի կ'ըլլայ մեզ չահագործել անոր բովքերուն մէջ նիրհող գանձերը։

ՌՈՒՍԱՑ ԸՆԿՂՄԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, Ցունիս 24.—Կոմս Լամստորֆ Բեդերսպուրկի անգլիական դեսպանին յանձնեց ռուս Ծովային Պաշտօնատան կողմէ պատրաստուած գրաւոր հրահանգները, Մայր. Արեւելեան ջուրերուն մէջ գտնուող յածանաւերուն ուղղեալ, որպէսզի այլեւս չէզոք նաւեր չընկղմեն։ Այս հրահանգներն անգլիական նաւերու միջոցաւ պիտի յանձնուին ռուս յածանաւերուն։ Աֆրիկեան ջուրերուն մէջ գտնուող ռուս երկու յածանաւեր ալ տանինօք ռուս Ծովային պաշտօնատան կողմէ նմանօրինակ հրամաններ ստացան անգլիական յածանաւերուն միջոցաւ։

(Die Zeit, Ցունիս 25 կէր.)

ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, Ցունիս 26 (Պաշտօնական).—Զօր. Լինիեւիչ կ'հեռագրէ կայսեր Ցունիս 24 թուով.—«Ցունիս 22ին Ճափոնցիք յարձակեցան մեր յառաջապահներուն վրայ, երկաթուղւոյ գծին արեւելեան կողմը, Քաօհօյի հովտին մէջ։ Իրենց յարձակումն ետ մղուեցաւ։ Հայլունչէնի մէջ մեր ջոկատը բուռն յարձակումով մը ետ մղեց Նանչէնչէնցի հաստատուած Ճափոնցիները, և յառաջ խաղալով դէպ հարաւ, մէկ քանի հետազօտութիւններ կատարեց։ Մեր զանազան ջոկատներուն միջեւ պատուոյ նախանձախնդրութիւն յառաջ եկաւ, և ամէն մին ուզեց ինք յառաջ անցնիլ, արշաւներ, յարձակումներ և հետազօտութիւններ կատարելու գործին մէջ։ Կռուի և պայքարի այս կեանքն որ այնքան լաւ կ'յարմարի մեր զօրքերուն պատերազմիկ նկարագրին, կ'խանդավառէ մեր բանակը։ Մեր խաղախագունդերէն մէկն որ հետազօտութիւն կատարելու ղրկուած էր դէպ ի Ուամփանկու, ճափոնական ստուարաթիւ այժեր գտաւ հոն, ու ետ քաշուեցաւ։ Ճափոնցիք անմիջապէս սկսան հալածել Խազախները, և Եուլանցին գրաւելով, կանգ առին հոն։ Ճափոնցիք Ցունիս 23ին յարձակում գործեցին Սիմիանցէի և Դուաֆանկուի կողմէն։ Խազախները լուր տուած ըլլալով Ճափոնցւոց չարժումները, մեր զօրքերն օգնական այժ ստանալով դիմադրեցին Ճափոնցւոց և զանոնք ետ մղեցին Եուլանցի։ Ինչպէս ծանուցի, ճափոնցի զինուորները Քօրէայի մէջ յառաջ կը խաղային դէպ ի Շիւչէն, զոր գրաւեցին Ցունիս 21ին։»

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 26 (Պաշտօնական). — Զօր. Լինիեւիչի Ցունիս 25 թուակիր երկրորդ հեռագիրը կ'ըսէ. —«Ցաջորդ օրը, Թշնամին որ կ'ուզէր Սիմիանցէի մեր դիրքերը գրաւել, ստուարաթիւ այժերով յառաջ խաղաց Հայլունչէնկէ, Սիմիանցէի ուղղութեան մէջ գտնուող մեր ջոկատին դէմ։ Այս զօրքերը ճակատի կողմէն մեր վրայ յարձակեցան։ Ճափոնցիք նոյն պահուն պաշարողական չարժում ի գործ դրին մեր ձախ կողին դէմ, հեծելազօրաց ջոկատներու օգնութեամբ։ Թշնամին ուժգին թափով կը յարձակէր, լեռնային թնդանօթներով կը ռմբակոծէր մեր դիրքերը, և ճափոնական թեւ մը արագաքայլ պաշարողական չարժում մը կ'ընէր մեր ձախ կողին դէմ, և կ'սպառնար մեր նահանջի գծին։ Պաշարողական չարժում ի գործ դնող ճափոնական թեւին դէմ ղրկուած զօրաց հրամատարը տեսնելով որ իր զօրքերը նուազ են, հրաման տուաւ նահանջելու, բայց Թշնամին զմեզ չհալածեց և մնաց իր դիրքերուն վրայ։»

ԼՈՆՏՈՆ, 27 (Պաշտօնական).—Ճափոնական դեսպանատունը կ'հաղորդէ թէ Ճափոնցիք յարձակեցան Նանչէնչէնձիի և Զիադզինկի ռուս դիրքերուն վրայ և թըշնամին դուրս հանեցին։ Ռուսերէն հարիւրաւոր հոգի մեռան, և Ճափոնցիք գրաւեցին Սիմիանցէի և Եուլանցիի ռուսական բոլոր ամուր դիրքերը։

(ՆԱՍԻՕՆԱԼ.)

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	95 21	
Ամէնէն բարձր գին	»	95 22	
Ամէնէն վար գին	»	95 05	
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	130 12½	
Ամէնէն բարձր գին	»	130 12½	
Ամէնէն վար գին	»	129 37½	
Թրամվայ	»	83 —	
ԲԱՑՈՒՄ, 14 Ցունիս			
Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	95 17	
» » ժամ 4ին		95 15	
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	126 62½	
» » ժամ 4ին		129 12½	
Ռեժիի բաժնեթուղթ	»	17 —	
Եգիպտ. Բրէտի Ֆօնսիէ Ա.	Ֆր.	310 50	
» » » Բ.	»	269 50	
Թութուն Կ. Պոլսոյ	»	514 —	
Անատօլուի երկթ. պրտթ.	»	527 —	
» » բժնթ.	Ա. Ո.	14 50	
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Գ. Կ.	4 05	
Թրամվէյ բաժնեթուղթ	Ղրշ.	745 —	
» Ժուիսանս	»	265 —	
» պարտաթուղթ	Ֆր.	480 —	
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	246 —	
Պալքա Բարաւաճըն	»	640 —	
Փոնք տը Սալօնիք	»	186 —	
Թրամվայ	»	83 —	
ՍԹԻԼԱՆՑ			
Օսմ. Միաց. 1 օրուան	Օ. Ո.	4 —	3.50
» » 8 »	»	10 —	—
Րումէլիի Երկթղ.	Ֆր.	2 —	—

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

	ՎԱՃԱՌՈՒՄ	ԳՆՈՒՄ
Լոնտոն 3 ամիս	110 25	109 30
» չէք	110 10	109 30
Բարիզ 3 ամիս	22 71¼	22 92¼
» չէք	22 81¼	22 92¼
Պերլին մարք	18 56	18 66
Վիեննա քուրօն	21 82	21 92

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Անգլիական ոսկի	Ղրշ.	109 36
20 ֆրանքնոց	»	87 15
20 մարքնոց	»	106 35
Բօլ Իմփէրիալ	»	90 —
Բրիմէց	»	51 05
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 02
Պէշլիք	»	104 25
Նոր մէթալիք	»	103 10
Րուպլ ծղթադրամ	»	8 64

Անտէ Ա. Անտօնօսօ, Ղալաթիա.

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Ցունիս 26		
Օսմանեան Միացեալ բաց.	Ա. Ո.	86 87
» » գոց.	»	87 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	14 12
Եգիպտական Միացեալ	»	105 25
Անգլ. Քոնսօլիտէ	»	90 —
Պուլկար. փոխառթ. 1892	»	100 87
Հելլենական Ռանդ. 1881	»	41 75
» Մոնոբոլ	»	53 75
Փոխառ. Բարիզի վրայ	»	25 300
Թրանսվալ	»	3 31
Ճափոնական 4%	»	89 —
Ռուսական		89 50
Դրամադեզչ	»	2 ½
ՓԱՐԻԶ, Ցունիս 26		
Օսմանեան Միացեալ բաց.		87 85
» » գոց.		87 92
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	131 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	605 —
Ռեժիի բաժնեթուղթ	»	394 —
Օսմ. Մաքս. Նոր փոխառ. 4%	»	479 —
Ֆրանս. Ռանդ 3%	»	97 92
Քաւաքի Լիմէն	»	1084 —
Պանք տը Բարի	»	1372 —
Ռուսական		88 05
Թրանսվալ	»	84 25
Փոխառութիւն Պանքայի 1894	»	482 —
Սպանիական արտաքին	»	90 50
Իտալական Ռանդ	»	105 85
Ջէք Լոնտոնի վրայ	»	25 155
Դրամադեզչ Ֆրանս. Պանքայի		3 —
ՊԵՐԼԻՆ, Ցունիս 26		
Օսմ. Միացեալ		87 —
Զէնտօրանի փոխառութիւն 1903		87 —
Անատօլուի Երկ. պարտաթ. մարք		103 80
» » բաժնթ. 60%	»	108 80
Ռուսական 4%	»	88 20
Րումէլիի Երկաթուղի	»	[illegible]
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 350
Դրամադեզչ		3 —
ՎԻԵՆՆԱ, Ցունիս 26		
Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրօն	95 57
» Լոնտոնի վրայ	»	240 30
Րումէլիի Երկաթուղի	»	140 —
Օսմ. Ռէժի	»	360 —
Դրամադեզչ		3 —

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY LIMITED

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ ՅԱՄԻՆ 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, ասոր հրդեհի ապահովութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերէ բաղկացեալ են: Դրամագլուխն և պահեստի գումարը 4,500,000 անգլ. ոսկին կ'անցնին:

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութեան մինչեւ ցարդ [illegible] վճարած գումարն է 26,000,000 անգլ. ոսկի. [illegible] 50—7

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,500,000

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի եւ կայծակի, շէնք, կարասիք եւ ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք եւ դիւրութեամբ [illegible]:

Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ընդհ. Գործակալ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց.

Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս Խան, գետնայարկ Թիւ 1:

ՓՈԽ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ Ի ՊՈԼԻՍ

ՌՈՒԲԷՆ ԱՐԻԿԵԱՆ Եմին պէյ խան Թիւ 1 և 2 — ՇԻՎԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ Ֆինճանճըլար խան

Ջէնէրալ Ինսբէքթէօր (Inspecteur des Risques) Ա. ԷՆՖԻԷՃԵԱՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ. — Ստորեւ նշանակուած բաժնեթուղթերու և պարտաթուղթերու կտրոններուն և ամորթի կամ պարգեւաւոր պարտաթուղթերուն փոխարժէքն առանց ծախքի կ'վճարուի Օսմ. Կայսերական Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին արժէթուղթերու վճարման գրասենեակէն.

Գոչուփոնը Օսմ. փոխառեալ միացեալ պարտքի 4%

- » 1890ի 4% օսմ. փոխառութիւն
- » 1890ի 4% Բրիօրիթէ
- » 1896ի 5% օսմ. փոխառութիւն
- » 1893ի 4% Թէնպէքիի բրիօրիթէ փոխառութիւն
- » 1902ի 4% մաքսային »
- » 1903ի 4% Օսմ. »
- » 1891ի 4% Օսմ. »
- » 1894ի $3\frac{1}{2}\%$ Օսմ »
- » Րումելիի երկաթուղիներու

Բաժնեթուղթ Օսմ. Կայս. Պանքայի եւ պարտաթուղթ Իզմիր—Գասապա երկաթուղիի և պարտք. Կ. Պոլիս—Սելանիկ երկաթուղիի և պարտք. Դամ.—Համա երկթ. Իզմիր—Այտըն երկ. Մուտանիա—Պրուսա երկաթուղիի:

Գոչուփ. Պաղտատի Ընկ. 4% (Ա. սէրի). Սելանիկի նաւահանգստին շինութեան Ընկերութեան:

Բաժնթ. Օսմ. Ապահովգր. Ընկ.

Գոչուփ. 1892ի 5% Թէնպէքիի.

Բաժնթ. և Գոչուփ. Իզմիրի Քարափի Ընկ.

Բաժնեթ. Միախառն Րէժիի, Սելանիկի ռաւատական Ընկ.

Բաժնթ. և Գոչուփ. Տէրքոսի: 2—4

ԽԱՉԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՐ ՇԱՀԱՆԷ

Խաչինէի Խասսար Շահանէն միւպայեա օլունմաք չարշըն մահ հալ բումնին 18ինճի ճումա իրթէսի կիւնի իհալէի էվվէլիէսի վէ դէյնութուն եաղընն պէհէր աթիզ գընէսի մէճիտի 20 ղուրուշ հիսապը իլէ 5 ղուրուշ ֆիյաթ իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մահը հալ բումինին 15ինճի չիհարչէնպիհ կիւնինտէ գատար 100 տէ 3 Թէնզիլի պէլ գապուլ եէվմը մէզքիւրտէ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթայա Թալիպ օլանլարըն Թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթաահըպլէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խաչինէի ճելիլէի միւչարիլէյհայա կէլմէլէրի:

11 Հազիրան 321 — 3—1

ԴԵՂԱՐԱՆ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ս. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Կէտիկ—Փաշայի ղատիճէսի էփէսի

Պերպերեան դեղարանը, որ ծանօթ է իր դեղերուն Թարմութեամբ և խղճամիտ պատրաստութեամբ և գիներու չափաւորութեամբ, ի դիւրութիւն հանրութեան, դեղարանին կից դարմանատուն մը հաստատած է, և ուր ամէն օր կ'այցելեն ծանօթ Տօքթորներ, և հիւանդները կ'խնամուին վերջին ծայր խնամքով: Դարմանատունը չորեքշաբթի ժամ 8—10 կ'այցելէ և ձրիաբար կ'դարմանէ ծանօթ մանկաբարձ և օբէռաթէօռ Տօքթոր Ճէվահիրճեան էֆէնտի, որուն այս ճիւղերուն մէջ ունեցած ձեռնհասութիւնն ու փորձառութիւնն հանրածանօթ են: Ուրբաթ օր ալ առաւօտէն մինչեւ կէս օր ձրիաբար կ'դարմանուին կարօտ հիւանդներու ամէն ներքին հիւանդութիւնները: Կ'դարմանուին նաեւ ծննդական, վեներական ախտերը: Հիւանդներու մեղերն ալ կ'տարրալուծուին ճշտութեամբ: 10—7

ՔԻՈՍԻ ՔԱՐԱՓԻՆ ԵՒ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

5.000.000 ՖՐԱՆՔ ԿԱՄ 220.000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ՈՐՈՒՆ ԿԷՍԸ ՎՃԱՐՈՒԱԾ Է, ԱՑՍԻՆՔՆ 2,500,000 ՖՐ. ԿԱՄ 110,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

100 Ֆրանքնոց 10,000 պարտաթուղթերու վաճառում հրապարակային շրջաբերութեամբ

Մաս կ'կազմէ 1898ին շրջաբերութեան հանուած 12,5000 պարտաթուղթերու, համձայն կանոնագրին 6րդ յօդուածին, 1898 Մայիս 28ին գումարուած ընդհանուր ժողովին մէջ կատարուած խորհրդակցութեամբ որոշուած:

Այս պարտաթուղթերը տարեկան հարիւրին 4 ֆրանք տոկոս կ'բերեն, վեցամսեայ վեցամսեայ վճարելի, Յունուար 1ին և Յուլիս 1ին ամէն տարի: Հարիւրին հարիւր վճարելի են 46 տարիէն, 1898էն սկսեալ, տարեկան վիճակահանութիւններով, որոնք Դեկտեմբեր ամսուն պիտի կատարուին:

Կտրոններուն և վիճակահանութեանց մէջ ելած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմանեան Կայսերական Պանքայի կողմէ և Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին, Բարիզի վրայ քաշուած չէքով, օրուան գնին համաձայն:

Այս պարտաթուղթերը երաշխաւորուած են Ընկերութեան բոլոր գոյքերովը:

ՇՐՋԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳԻՆ 87 ՖՐԱՆՔ

Վճարելի տալու. — Ֆրանքը 4.40 ղրուշ ոսկեդրամ հաշուով, հետեւեալ ամիսներու մէջ համաձայն

Ստորագրուած ատեն	Ֆրանք	15
Բաշխումի (ռէբարթիսիօն) ատեն, Յուլիս 5էն 10 Յուլիս 1905	»	25
Յուլիս 5էն Օգոստոս 1905	»	25
Սեպտեմբեր 5էն 10 Սեպտեմբեր 1905	»	22
Գումար	Ֆրանք	87

(Դուրսի արտասահմանէն եկած ստորագրութեանց, վերեւ նշանակուած գինը պիտի աւելցուի դրամական տարբերութեան պատճառաւ. այդ յաւելումն է 75 սանդիմ, որ պիտի բարդուի վերջին վճարման վրայ:)

Պարտաթուղթերուն տոկոսին վայելումը պիտի սկսի յառաջիկայ Յուլիս 1է 1905:

Ստորագրողները, ամէն ատեն, իրաւունք պիտի ունենան պայմանաժամէն առաջ կատարելու վճարումները, տարեկան հարիւրին 4 տոկոսի փոխարինութեամբ:

Ուշացած վճարումներուն համար տարեկան հարիւրին 6 տոկոս պիտի հաշուուի, իւրաքանչիւր վճարման մասին որոշուած առաջին օրէն սկսեալ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԲԱՑՈՒԻ ՅՈՒՆԻՍ 28 ԻՆ 1905

Առտուան ժամը 10էն սկսեալ մինչեւ կէսօրէն ժամը 4, Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ և Մ. Իւթթուչու Հան (Պոլիս)

Հիմնուելու կարելի է ստորագրուիլ Թղթակցութեամբ: Նամակներուն պէտք է միանայ առաջին վճարումը ներկայացնող գումարը: Եթէ խնդրանքները գերազանցեն շրջաբերութեան հանուած գումարը, ըստ այնմ համեմատական կերպով գոհացում պիտի տրուի խնդրանքներուն:

Ներկայ պարտաթուղթերուն համար Օսմանեան դրոշմատուրքը վճարուած է և Կ. Պոլսոյ Սակարանին գործառնութեանց մէջ ընդունուած են այն պարտաթուղթերը:

ՏԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Քիոսի նաւահանգստին և քարափին Օսմանեան Անանուն Ընկերութիւնը հիմնուած է 1895 Սեպտեմբեր 16/29ին (16 Սեպտեմբեր 13/(2) Բիոս քաղաքին առջեւ նաւահանգիստ մը և քարափ մը շինելու և շահագործելու, ինչպէս նաեւ քարափին և նաւահանգստին երկայնքը ձիով քաշուող Թրամվէյ մը շինելու և շահագործելու համար: Մենաշնորհի տեւողութիւնն է 55 տարի, Կայս. Իրատէի Թուականէն սկսեալ այսինքն մինչեւ 1950:

Մենաշնորհի տրուելէն անմիջապէս յետոյ աշխատութեանց ձեռնարկուելով, 1899ին ամբողջապէս աւարտած ու Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան կողմէ ընդունելութիւնը կատարուած է 1900ին:

Մասնակի աշխատութիւնները կատարուելով հանդերձ՝ նաւահանգիստը կ'շահագործուէր: Աւասիկ ձեռք բերուած արդիւնքը: 1899էն ի վեր:

Տարեշրջան	Համախառն հասոյթներ Օսմ. ոսկի	Շահագործման ծախք Օսմ. ոսկի	Զուտ հասոյթներ Օսմ. ոսկի
1898	8,771	1,918	6,853
1899	9,498	1,908	7,559
1900	9,594	2,168	7,424
1901	10,395	2,254	8,041
1902	10,640	2,631	8,009
1903	10,727	2,715	8,012
1904	11,163	2,577	8,586

Զուտ հասոյթներուն վրայէն վճարելէ յետոյ պարտաթուղթերուն տոկոսներն եւ ամորթիսմանները, որամադրելի շահ մը մնացած է տարեկան կանոնաւորապէս 4% տոկոս վճարելու բաժնեթուղթերու, տարէ տարի մաս մը ամորթի ընելու անոնց կանոնագրին կողմէ կանխատեսուած բաշխումներուն (ռէբարթիսիօն) ձեռնարկելու:

Ինչպէս կ'տեսնուի, Ընկերութեան ձեռք բերած և վերեւ պարզուած արդիւնքներէն, առաջին եօթը տարիներուն մէջ հարիւրին 27 յաւելում կայ խառն հասոյթներու և հարիւրին 25՝ զուտ հասոյթներուն մէջ: Ասիկա կ'ապացուցանէ թէ ձեռնարկը շարունակական կերպով բարգաւաճ վիճակ մ'ունի և շրջաբերութեան հանուած ստորագրութիւն բացուած պարտաթուղթերուն տոկոսի վճարումը ապահովուած է բացարձակապէս: Այդ արժեթուղթերուն տոկոսին և ամորթիմանին յատկացուած տարեկան վճարը, արդարեւ 2630 Օսմ. ոսկի է և հազիւ կ'ներկայացնէ Ընկերութեան զուտ հասոյթներուն հարիւրին 30 կամ 35ը, այսպէս ահագին միջոց մը ձգելով հասոյթներու պատահական մեծ նուազումի պարագային, ինչ որ շատ քիչ հաւանական է:

Իրենց առաջարկուած գնով, այս պարտաթուղթերը, բերեն ու ամորթիսման մէջը ըլլալով հարիւրին 5.25 արժէք մ'ունին:

Ներկայ պարտաթուղթերուն իբր երաշխաւորութիւն կ'ծառայեն նաեւ բաժնեթուղթերու վրայ չվճարուած դրամագլուխը, 110,000 Օսմ. ոսկի: 2—3

ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ

ՈՍԿԻ ԴԵՐԴ 600,000

ՔՕՆԵԱՔ ՊԱՐՊԱՐԵՍՍՕ Մ. ԵՂԲԱՐՑ

Պարպարէսօ Մ. Եղբարց յունական քօնեաքը զուտ խաղողի արտադրութիւն է որուն հարստահարուեստական հակայ գործարանն հիմնուած է 1840ին և փոխանցուած է իրենց հօրմէն: 1875 և 1888ի յունական արուեստահանդէսը, 1889 ի Բարիզի, 1894ի Շիքակոյի ամերիկեան, 1895ի Փորթոյի և 1900ի Բարիզի մեծ արուեստահանդէսները միահամուռ հաստատած են որ Պարպարէսօ Մ. Եղբարց ժառանգաբար պատրաստած քօնեաքը թէ՛ հին է թէ՛ ընտիր և ի հաստատութիւն՝ վարձատրած են պաշտօնական մրցանակներով, Ոսկի կ'հատատեն նաեւ մեծանուագ բժիշկներու և քիմիագէտներու վկայութիւնք: Պարպարէսօ Մ. Եղբարց քօնեաքին տրուած ուրիշ բաղադրութիւ վկայագրերն աւելորդ է թուել, քանի որ հանրածանօթ է այն և ապառամբ առաջին առաջնահարն, մրցակիցներուն նախանձը գրգռելու չափ:

Այն վաճառատան մէջ կ'ծախուի նաեւ, բժշ. կըլելու համար բնաւ չալրող օղիներ պաշտօնէութիւններ, Ֆրանսական ընտիր օծանելիք, հեղինակաւոր բերքեր, արտադրութիւններ ու ձեռարուեստներ:

Մենաշնորհեալ պատ.) Արմաք Խան Ս. Փրկիչ) Հայթայթիչ արդյունական սան Ն. Վեհ. Յունաստանի Թագաւորին — 50—48

Ամէն յանձնարարութեան համար դիմել, Առ Գ. ԱԹԱՆԱՍ Մ. ՔԱԼՕԽՐԻՍԹՕ Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Կ. Պոլիս Ղալաթիա

ՀԱՃԻ ՍԱՐԻՄ ՈՐԴԻՔ

Վաճառատուն օսմանեան և եւրոպական գործուածներու

Բերա, Թագսիմ, Թիւ 52 և 54

Այս հանրածանօթ վաճառատանն որ բազմապատկած է իր բոլոր ապրանքի տեսակները, կ'առաջարկէ նաեւ հարսնիքներու, կնունքներու, տնային հանդիսութեանց, ինչպէս նաեւ Նմանօրինակ ամէն առիթներու մէջ պէտք ըլլալիք չաքարի, անուշեղէնի, լիքէօրի, մամուլի և ուրիշ նիւթերու հայթայթումը, ինչպէս նաեւ պատարկութիւնը: ԶԱՏԿԻ ՁԵՌԻԿՆԵՐ կ'պատրաստուին շատ ընտիր: Հարկ է սակայն օր առաջ ապսպրել:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — «Հաճի Սարիմ որդիք» վաճառատունը ո՛չ Բերայի մէջ, ո՛չ ալ ուրիշ տեղ մասնաճիւղ ունի: 50—27

ՖՐԱՆՔՖՕՐԴՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1865 ԻՆ

ՊԱՀԵՍՏՔ ԵՒ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹՔ

35,000,000 ՖՐԱՆՔ

Թուրքիոյ համար Տնօրէն Գ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Պոլիս, Քէպէճէ օղլու Խանը Բ. յարկ

ԾԱՆՕԹ. — Այս Ընկ.ը ծովային ամէն հին և ամէն ընդարձակ գործառնութիւն ունեցող է Թուրքիոյ մէջ: 4

ՊԱՅՄԱՆՔ "ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ„Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ	6	Մէճ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ »	3	»
ԵՌԱՄՍԵԱՑ »	$1\frac{1}{2}$	»
ՏԱՐԵԿԱՆ » ՀԱՍՏ ԹՈՒՂԹԻ ՎՐԱՅ	7	»
ԶԵՌՔԷ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ	20	փր.
ԱՄՍԱԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ ԲՈՍՏ—ԼՕՔԱԼՈՎ	13	Ղշ.
ՏԱՐԵԿԱՆ » » »	7	Մէճ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ	26	Ֆր.
» ՎԵՑԱՄՍ. 13. ԵՌԱՄՍ.	9	»
» ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՏ ԹՈՒՂԹՈՎ և ամէնօրեայ Նիւթաթերթով	40	»

Օսմ. մէջն 108 ղրշ. — Անգլ. մէջն 119 ղր. — 20 ֆր. ն 94½ ղր. ին

Եւ Բրէմի 55 ղր. ին փոխ կ'ընեն առնուելու

Նոյն պայմանք Կ. Պոլսոյ և Գաւառաց համար

ԱՆԿՏԻՐ: ՄԻՆՉԵՒ ԿԱՆԽԻԿ

Նամակի փակ կ'ընդունինք՝ 20 հատ 1 ղրշ. նոյ բօստայի փակը 20 ղրշ. ի հաշիւով, և մի միայն ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԱԾ ՆԱՄԱԿՈՎ:

Հասցէի փոփոխման համար անհրաժեշտ է ղրկել երկու ղրշ., նամակի փակով:

Բօստայի ծախքը մեր վրայ է, Բօստ—Լօքալէն զատ: Իսկ դրամին առաքման ծախքն և ամիսի տարբերութիւնն առաքողին վրայ են:

Չէքերուն և Փօս''գրերուն վրայ, պէտք է որ առաքողը ինք փակցուցած ըլլայ 20 փարայի օրինական դրոշմը: Ապա թէ ոչ՝ երեք Թերթ պակաս կ'ղրկուի:

Նմանապէս, մայրաքաղաքէն կամ գաւառէն ղրկուած Ազդերը պէտք է դրոշմուած ըլլան ըստ օրինի: Ապա թէ ոչ՝ չեն ապուիր: Եկեղեցական ու բարեգործական Յանուցումները զերծ են դրոշմի տուրքէն:

Պոլսոյ և գաւառի մէջ, ո՛ւր վճարումները միայն վաւերական են որք Ըլլան ի փոխարէն Տպարանին պաշտօնական Թղթին՝ ստորագրուած Տնօրէնէն, ու կրնքուած Լրագրին սեփական կնիքովը:

Պակաս Թերթ կ'ղրկուի ամէն անոնց որ վերջագրելու տարբեր տեղով հաշուած ըլլան իրենց ղրկած գրամները:

Բաժանորդ գրուելու և դրամը ղրկելու ամէնէն դիւրին կերպն է՝ մանտա—բօստ մը առնել, որուն բոլոր ծախքն է 20 փարա մինչեւ 100 ղրշ.: Նամակ գրելու պէտք չկայ: Բաւ է մանտա—բօստին կտրօնին ետին նշանակել բաժանորդին անունը, հասցէն, Թուականն ու գումարը: Դրամը մեզ կը հասնի, և Թերթը կ'ղրկուի, անվրէպ:

Ապառիկ յանձնարարութիւնք ՉԵՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻՐ: Չստորագրուած բաժանորդագրութիւնք ՕՐՆ ՕՐԻՆ կ'դադրին, ծանօթ թէ անծանօթ ըլլայ՝ թէ՛ ալ պատկանին:

Գաւառացի բաժանորդները լաւ կ'ընեն ուրեմն եթէ կանխաւ հասցնեն բաժնեգինը, կամ Կ. Պոլսոյ մէջ մէկը ցոյց տան որուն դիմուի պայմանաժամին:

Գործակալք պատասխանատու են իրենց ներկայացուցած բաժանորդներուն համար: Ծորչափ դադրեցնել չեն տուած Թերթին առաքումը, բաժնեգին պայմանաժամին իրենցմէ կ'պահանջուի:

Հին Թիւերը սովորական գնով չեն ծախուիր:

Չտպուած ձեռագիրներն ետ չեն տրուիր:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

"ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ„Ի

ՎԵՐՋԻՆ ԵՕԹՆԵԱԿ

ԱՐՄՏԻՔ

ՑՈՐԵՆ. — Գինները բարձր: Շաբթուս մէջ հասաւ 32,000 գրիւ Անատոլուէ եւ 1000 գրիւ Րումելիէ: Աղացման գինները են 7 ղրշ. ամէն տեսակ ցորեններուն 100 օխան: Ճերմակ ցորեն՝ Էքսադրա՝ 41, Ա. 40—40½, Բ. 39—39½, խառն՝ 36—37, Զավտարըը՝33—35, Սինոպ խառն՝ —, կարծր Էքսդրա՝ 41, Ա. 38—39, Բ. 37—37½, Րումելի՝ Ա. կակուղ՝ չկայ, Բ. — փարա օխան:

ԱԼԻՒՐ. — Շաբթուս ժամանեցին Օտեսայէ, Մարսիլիայէ և Վառնայէ 10,050 պարկ: Ռուսական ալիւրներուն վրայ շարունակ խնդրանք կայ: Գիներն են՝ Օսմ. ոսկին 100 ղրշ. էն. — Եւմանուէլ Վայնլիթայն մարքա. — Օտեսայի Չոլոցօ. — (75 քիլօ պարկը) — Թիւ 000՝ 121, 00՝ 115, 0՝ 111, 1՝ 98—100, 2՝ 96—98, II՝ 86—87, 3՝ 84, III՝ 78, IIII՝ 74—75, 5՝ 69: — Բեքօտնի Չոլոցօ. — (75 քիլօ պարկը). — Թիւ 1՝ 88, 2՝ 86, 3՝ —, III՝ —, Պուքրէշ՝ Nº 1՝—, 2՝ — — 6՝—, Կալաց՝ 4,5՝ 78½—79, 6, A՝ Վառնա, Nº 2՝ —, A, R՝ Nº 2՝ 77—78, Սոֆոֆ՝ —, Nº 2½՝ 74—74½, Պուրկազ, Nº 1՝ —, Բըրմա՝ 70—72, Բըրմա, տեղական՝ 73—75, Բըրմա՝ սարըն տեսակ՝ 64—71, Շումլա Nº 2՝ —, Մարսիլիա՝ կակուղ՝ (չկայ), Մարսիլիա՝ կարծր 62—65, Մարսիլիա՝ 1 —, Վիօլաթօ՝ 4/5՝ 79—79½, Վիօլաթօ՝ 6՝, 86—87, Ալեքսանդրովքա՝ 000՝ 86—87, Ալեքսանդրովքա՝ 80—81, Ալեքսանդրովքա՝ Nº 0000/000՝ —, Nº 2՝ 85, Nº 3՝ 82, Ռուս. զանազանք՝—, Անադրա՝ 1՝ 95—96, A՝ —, II՝85—86 3՝ 79—80:

ԼԱԶՈՒՏ. — Հրապարակն ողեւորուած է: Սահմանափակ վաճառումներ եղան արտածութեան համար՝ 30—32 փր.:

ԳԱՐԻ. — Գինները կ'բարձրանան: Վաճառուած 4,000 քիլէ: Գիներն են Էքսդրա՝ չկայ, գարեջուրի տեսակ՝ 25½—26 փր., հէմլիք 25½—26 փր. օխան:

ՀԱՃԱՐ. — Հրապարակն հանդարտ. գործ չկայ: Գիներն անուանական: Օխան — փր.:

ԼՈՒԲԻԱ. — Գիներն հաստատ են. վաճառուած 200 պարկ. Սեւ Ծով՝ 100 օխան 155—165, Սելանիկ՝ 225—235 ղր. ի:

ԹՌՉՆԱԿԵՐ. — Գինները կ'բարձրանան. գործ սահմանափակ, տեղական սպառման համար. Ռոտոսթօ՝ 80, արտածման համար՝ 80 փր.:

ԿՏԱՒԱՏ. — Գինները բարձր. գործ շատ քիչ. գին՝ 50—51 փր. օխան:

ՎԱՐՍԱԿ. — Հրապարակն հանդարտ է. գործ չկայ. գին՝ Մարմարա՝ 23—24 փր. օխան:

ՍԻՍԵՌ. — Գիներն հաստատ են: Օխան 40—41 փր. Անատոլուի տեսակները, 55—60 Պալըքէսէր, — Դարդանէլ:

ԿՈՐԵԿ. — Հրապարակն ամուր. 23½—24 փր. Իզմիր, Սելանիկ՝ 24—25 օխան:

ԲԱԿԼԱՑ. — Առուծախ չեղաւ: 31—31½ փր. օխան:

ԳԱՂԹԱԲԵՐՔ

ՇԱՔԱՐ. — Աւստրիականին գինները կ'իջնան: Ժամանեց 3,610 պարկ Դրիէստէ, 3465 պարկ Ռուսիայէ: Աւստրիականն 104 ղրշ. և ռուսականն 94 ղշ. կենդրոնարը. փոշի՝ 103 ղրշ.:

ԽԱՀՈՒԷ. — Գինները նոյն: Ժամանեց 4,500 պարկ Ռիոյէ և Հավրէ: Գիներն են Եէմէն՝ 1300—1400, Ռիօ A և B 650—750 ղշ., C և D 600—650, Կաւարա 750—850:

ԲՐԻՆՁ. — Հրապարակն հաստատ է: Գինները բարձր: Ժամանեց 800 պարկ Ռանկունէ: Գիներն են՝ Ռանկուն 110, եգիպտական Մահուսէ՝ 70—80, և Ճաբոն՝ 135—170 ղրշ., Րիզօն՝ 42½—44 փր. պարկը:

ՔԱՐԻՒՂ. — Հրապարակն հանդարտ է: Գինները բարձր: Ժամանեց կարեւոր Ռուսականին մնացը (երկու Թիթեղ) 24—25 ղրշ. ըուպիէով, և 2 Թիթեղ 22—23 ղրշ.: Պոլսոյ մէջ մնացը 21½ և 2 Թիթեղ (պետ.) 26½ ղշ.:

ՍԵՒ ՊՂՊԵՂ. — Օխան կ'արժէ 8—9 ղշ.:

ՄԵՏԱՂՔ

ԵՐԿԱԹ. — Շաբթուս բաւական գործ եղաւ: Վաճառուած 150 թօնօ:

ԱՆԱԳ. — Ժամանում չկայ: Գինները կ'բարձրանան: Կենդրոնարը՝ 930—985 ղր.:

ԹԻԹԵՂ. — Հրապարակն հաստատ է:

ՊՂԻՆՁ. — Գինները բարձր կ'բռնուին: Լոնտոնի մէջ թօնօն 67¾ ոսկի է, Պոլսոյ մէջ՝ օխան 11 ղրշ.:

ՑԻՆԿ. — Գիներն հաստատ են: 100 օխան 450 ղշ., հնչուն դրամով, Լոնտոն՝ 24 ոսկերլին:

ԳԵՏՆԱԾՈՒԽ

Տեղական ածուխներուն կացութիւնը քիչ մը ինկաւ: Քարտիֆ 23—25, Նիւքասըլ 20—21, Զօնկուլտաք՝ Ա. 15—15/6, Բ. 14—15, Գօզլու՝ 13/6—14, Զամը՝ 15/6—16, Քիլիմլի՝ 12/6—13, Գանտիլլի՝ 16—16/6. փոշի՝ 7/6—9:

ԱԼՔՕԼ

Հրապարակը տկար է. գինները կ'բարձրանան: 47 տակառ եկաւ Ռուսիայէ: Գիներն են Օլատոֆքա՝ 37—38, Թէրէշչէնքօ՝ 39—40, Երկրորդական՝ 40—41, Քողինօ՝ 38—39, Զարոքրից՝ 40—41, Հօրտաքօվքօվքա՝ 42—43, Պար՝ 43—44, Միրօֆ— օխան 1 օսմ. ոսկի:

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

ԹԻՖԹԻՔ

Ֆոս և Ընկ. — 200 հակ, Կերեսէ, 19ղշ:

Սինըր և Ընկ. — 92 հակ, Բաղա, Ազիզիէ, 9 ղշ. 20 փր. — 18ղշ. 20 փր.

ԱՖԻՈՆ

Թոյոնի. — 1 սնտուկ, Պիլէճիկ, (Թարմ) 112 ղշ.:

Հիմէն և Ընկ. — 5 սնտուկ, Պէյբազար, 115 ղշ. 20 փր. — 120 ղշ.:

Տելլիէսոն. — 7 սնտուկ, 118 ղշ.

Վալդէսիոն. — 5 սնտուկ, Զիլէ, 130 ղշ.:

Հուֆֆըլ և Ընկ. — 10 սնտուկ, Գարահիսար, 118 ղրուշ:

ԲՈՒՐԴ. — Հրապարակն անփոփոխ է. վաճառումներ եղան: Գիներն են՝ Գասպ—պայըն Ա. օխան 7½ ղշ., Բ. 7—7¼, Գրըմա Անատոլու՝ 6½—7 ղշ. և Գրըմա Րումելի՝ 6½—7 ղշ.:

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ. — Պրուսայի Առեւտրական, Երկրագործական և Ճարտարարուեստական Սենեակը կ'ծանուցանէ Թէ վերջին եօթնեկին մէջ հետեւեալներն էին հրապարակին գինները. — Ցորեն, Ա. տեսակ՝ 25 ղրուշ գրիւը, միջին տեսակ՝ 24, հասարակ տեսակ՝ 23, գարի՝ 14—15, հաճար՝ 20, եգիպտացորեն՝ 21, վիգ՝ —, վարսակ՝ 12 ղշ. գրիւը, լուբիա՝ 80 փր. օխան, սիսեռ՝ 40, սոյ՝ 70, ընկոյզ՝ 60, բակլայ՝ 40, անիսոն՝ 110, գետնախնձոր՝ 30, սոխ՝ 40 փարա օխան:

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ. — 1904ին 1,035,907,370 տոլարի ներածում եղաւ Մ. Նահանգաց մէջ, մինչ 1903ին եղած էր 995,494,327 տոլար արժողութեամբ. 1904ին արտածում եղաւ 1,451,352,745 տոլար արժողութեամբ, մինչ 1903ին եղած էր 33,400,338 տոլար արժողութեամբ:

ԱՐՄՏԻՔ. — Ամբողջ աշխարհի մէջ գլխաւոր արմտիքներու մշակումը կ'գրաւէ 270,864,090 հէքթար տեղ: — Աւասիկ մանրամասնութիւնը. —

Ցորեն	Հէքթար	88,744,024
Հաճար	»	44,353,915
Գարի	»	26,230,756
Վարսակ	»	46,768,822
Գետնախնձոր	»	13,070,680
Եգիպտացորեն	»	51,695,893

ՄԵՏԱՔՍԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ. — Խոզակի նոր բերքին մասին միտքերու մէջ յառաջ եկած կասկածը կ'ազդէ հրապարակին վրայ, որով սպասուածին չափ գործողութիւն չի կրնար կատարուիլ: Բայց գործառնութիւններու նուազման գլխաւոր պատճառն է ծախողներու այն կարծիքը Թէ կարելի պիտի ըլլայ աւելի բարձր գիներով ձեռքէ հանել ապրանքը: Գիներու մէկ կողմէ ամուր բռնուիլը, և միւս կողմէ՝ յանձնարարութեանց նուազումը պատճառ եղած են որ մետաքսի գործարանատէրերը վերապահութեամբ շարժին: Բայց հակառակ այս վիճակին՝ Մարսիլիոյ մէջ խոզակի վրայ բաւական գործեր եղան, ամուր գիներով: Լիոնի մէջ գիներն են. Պրուսա, Ա. տեսակ՝ 13/15 ֆր. 42, Բ. տեսակ՝ 14/16 ֆր. 41, Սուրիա, Ա. տեսակ՝ 9/11 ֆր. 42—43, Բ. տեսակ՝ 9/11 ֆր. 41, Օրկանեէն Սուրիոյ, Ա. տեսակ՝ 19/21 ֆր. 45.50—46:

ՃԱԿՆԴԵՂԻ մշակութեան համար ամբողջ Եւրոպայի մէջ 1,859,078 հէքթար տեղ յատկացուած է 1905ին, 1904էն 270,778 հէքթար աւելի, այսինքն 17%: Պելճիա յատկացուցած է $49,8\%$, Հոլանտա՝ $35,2\%$ը, Ֆրանսա՝ 29%ը, վերջապէս ամէն երկիր աւելցուցած է ճակնդեղի մշակութեան յատկացուցած գետնին չափը:

ՃԱՊՈՆԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ. — Հետաքրքրական է Միքատոյին Կայսրութեան 1904ի արտաքին առեւտուրին Թիւերը բաղդատել 1903ի Թիւերուն հետ: 1904ին արտածութեանց ընդհանուր գումարն եղաւ 319,250,436 եէն, մինչ 1903ին եղած էր 289,502,443 եէն, ուրկէ կ'տեսնուի Թէ 1904ին 29,747,993 եէն աւելի եղած է: 1904ին 371,167,029 եէնի ներածում եղաւ, մինչ 1903ին ներածում եղաւ 317,135,518 եէն արժողութեամբ, այսինքն 1904ին 54,031,511 եէն արժողութեամբ աւելի ներածում եղած է: Առեւտրական արտաքին ընդհանուր շարժումն եղած է 690,417,465 եէն, մինչ 1903ին եղած էր 606,637,961 եէն, այսինքն 83,779,504 եէն աւելի եղած է 1904ի շարժումը, կամ աւելի բացայայտ խօսելով՝ 13% աւելի: 1903ին 51,916,593 եէն աւելի եղած են ներածումները:

Ճարոն՝ պատերազմին պատճառաւ 1904ին աւելցուց բրինձի ներածումը, եւ պակսեցուց արտածումը: 1904ին ներածուեցաւ 883,902 Թօնօ, մինչ 1903ին ներածուած էր 729,774 Թօնօ, իսկ 1902ին՝ 270,544 Թօնօ: Ճարոն 1902ին արտածեց 77,049 Թօնօ բրինձ, մինչ 1905ին արտածեց միայն 46,259 Թօնօ:

Ճարոն բրինձ արտածող գլխաւոր երկիրներն են. — Անգլիական Հնդկաստան (479,992 Թօնօ), Հնդկաչին (262,836), Սիամ (107,586), Քորէա (19,666), Չին (11,488) և ուրիշ երկիրներ՝ 2,334 Թօնօ: